Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная Партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і Мінскага Абкома КП(б)Б

№ 221 (6800) | 22 верасня 1940 г., нядзеля | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Падтрымліваем ініцыятыву глухаўцаў.

Перадавыя калгасы разлічыліся з дзяржавай на бульбапастаўках.

Прызыў у Чырвоную Армію і Ваенна-Марскі Флот.

У дапамогу вывучаючым гісторыю ВКП(б). Г. Шумейка — ВЯЛІКІ РЭВОЛЮЦЫЙНЫ СКАЧОК. (Аб калектывізацыі сельскай гаспадаркі і ліквідацыі кулацтва як класа).

АРТЫКУЛЫ:

Е. Пероўскі—Аб антырэлігійным выхаванні дзяцей.

Ів. Шапавалаў — На дарогах Бесарабіі.

Р. Сімховіч — «Скромныя» людзі з Белкааплеспрамсаюза.

С. Несцераў — Няма яшчэ сапраўднай барацьбы за выкананне Указа.

На Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы. З. Ларысаў — У павільёне БССР (водзывы экскурсантаў).

ТЭАТР. С. Нісневіч — «Русалка». (Спектакль Вялікага ордэна Леніна Дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР).

ЗА РУБЯЖОМ:

Германскія паведамленні.

Англійскія паведамленні.

Італьянская зводка.

Заява прадстаўніка кітайскага міністэрства замежных спраў.

Франка-японскія перагаворы.

КОМУНІСТ—УВАСАБЛЕННЕ ДЗЯРЖАЎНАЙ І ПРАЦОЎНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Комуніст—перадавы чалавек сацыялістычнага грамадства, актыўны баец за справу партыі Леніна—Сталіна, будаўнік комунізма. Статут партыі патрабуе ад кожнага комуніста «быць узорам захавання працоўнай і дзяржаўнай дысцыпліны, авалодваць тэхнікай сваёй справы, беспярэпынна павышаючы сваю вытворчую, дзелавую кваліфікацыю».

Кожны член і кандыдат партыі павінен свята выконваць гэта патрабаванне статута. На вытворчасці, ва ўстанове, у калгасе, дзе-б ні працаваў комуніст, — усюды ён павінен быць для акружаючых узорам высокасвядомых комуністычных адносін да працы. І іменна так працуюць сапраўдныя большэвікі, аддаючы справе ўсяго сябе, свой вопыт, майстэрства і здольнасці.

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня, сустрэты ўсеагульным адабрэннем працоўных нашай краіны, ужо адыграў вялікую ролю ў барацьбе з прагульшчыкамі, лодырамі і ўсякімі іншымі нарушальнікамі вытворчай дысцыпліны. Усе чэсныя рабочыя і служачыя добра разумеюць, што Указ мае велізарнае значэнне ў справе далейшага ўмацавання абароннай і гаспадарчай магутнасці совецкай дзяржавы. Працаваць больш і лепш — вось што зараз перш за ўсё неабходна для безапаснасці нашай радзімы. У прамысловасці, сельскай гаспадарцы, дзяржаўным і кааператыўным апараце — скрозь і ўсюды комуністы пачальваюць разгарнуўшуюся барацьбу за большэвіцкі парадак на прадпрыемствах і ва ўстановах, за высокую працоўную дысцыпліну, за вытворчасць вышэйшай колькасці тавараў выдатнай якасці.

Па ўсёй КП(б)Б адбыліся актывы і партыйныя сходы, прысвечаныя рашэнням Ліпеньскага пленума ЦК ВКП(б). Зараз праходзяць справаздачныя сходы партыйных арганізацый. У цэнтры ўвагі ўсюды сталі і стаяць пытанні, звязаныя з выкананнем Указа ад 26 чэрвеня. Вывучыўшы рашэнні Ліпеньскага пленума, комуністы правяраюць, як яны выконваюцца ва ўмовах данага прадпрыемства, установы. З усёй большэвіцкай прамататой ускрываюцца слабасці і памылкі асобных партыйных арганізацый, кіраўнікоў прадпрыемстваў у справе рэалізацыі Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня і 10 ліпеня.

Ліпеньскі пленум ЦК ВКП(б) абавязаў партыйныя арганізацыі дабіцца таго, каб кожны комуніст і комсамолец, перш за ўсё, асабіста на справе паказваў прыклад новых сацыялістычных адносін да працы. Тым не менш, назіраюцца яшчэ факты, калі асобныя члены і кандыдаты партыі, комсамольцы нарушаюць Указ ад 26 чэрвеня, а партыйныя арганізацыі ў радзе выпадкаў ліберальнічаюць, з злачынным спазненнем рэагіруюць на паводзіны такіх комуністаў. Маюць яшчэ месца і такія факты, калі асобныя кіраўнікі партыйных арганізацый праяўляюць выгарадзіць або аслабіць віну нарушальнікаў працоўнай дысцыпліны толькі таму, што яны носяць у кішэнях партыйныя або комсамольскія білеты.

Нядаўна ў «Звяздзе» паведамлялася аб факце, меўшым месца ў партыйнай арганізацыі Мінскай пошты. Кандыдат партыі т. Віскворка зрабіў прагул, а члены партыйнага бюро доўга хісталіся, пакуль паставілі пытанне аб гэтым чалавеку на абмеркаванне бюро. Прагульшчык быў выключан з партыі толькі пасля рашэння райкома партыі.

Чалавек, які робіць прагулы, не дастойн насіць высокае званне комуніста. Такія людзі павінны выключацца з партыі. Само супастаўленне слоў комуніст-прагульшчык, комуніст-лятун — процінатуральна. Калі знаходзяцца такія члены або кандыдаты партыі, якія дазваляюць сабе нарушаць працоўную дысцыпліну, то гэта значыць, што партыйныя арганізацыі, дзе гэтыя комуністы састаяць, не разгледзелі, што ў іх радах ёсць людзі, якім не дарагі інтарэсы радзімы, або людзі адсталыя, заражоныя мяшчанскімі настроямі.

За грубае нарушэнне Указа ад 26 чэрвеня нядаўна выключан з партыі рабочы бабруйскага фанернага завода № 21 Струмілін І. П. Ён зрабіў 9-дзённы прагул, п'янстваваў. Партыйная біяграфія Струміліна вельмі павучальная. Многа раз ён праяўляў сябе, як чалавек недысцыплінаваны, разлажыўшыйся. Не раз прыцягваўся да партыйнай адказнасці: у 1935 г. за п'янства і прагул атрымаў вымову; у 1937 г. выключаўся з радоў партыі за п'янства; у красавіку 1940 г. быў за п'янства і прагул зволен з работы на фабрыцы «Профінтэрн» і першаснай партыйнай арганізацыяй выключан з радоў партыі. Аднак бюро Бабруйскага гаркома КП(б)Б палічыла магчымым адмяніць рашэнне пярвічнай партарганізацыі і пакінула Струміліна ў радах партыі. І вось фінал — 14 ліпеня 1940 г. Струмілін на працягу 9 дзён п'янствуе і не з'яўляецца на работу. Зараз ён асуджан і выключан з партыі.

Жыццё паказвае, што ў ліку прагульшчыкаў аказваюцца ў большасці выпадкаў людзі, якія і раней праяўлялі сваю недысцыплінаванасць, і якім, па недахопу прынцыповасці у асобных партарганізацыях, многае даравалася. 10 верасня партарганізацыя мінскай фабрыкі імені Тэльмана выключыла з партыі за прагул прыёмшчыцу мяккага тавару Давідовіч. Некалькі разоў Давідовіч прапускала брак, чым зрывала работу пашывачнага цэха. Калі начальнік цэха зрабіў ёй указанне, Давідовіч за 5 з палавінай гадзін да канца рабочага дня самавольна кінула работу. Пры абмеркаванні пытання аб паводзінах Давідовіч у партыйнай арганізацыі многія ўказвалі, што гэты чалавек і раней праяўляў недысцыплінаванасць, дрэнна адносіўся да вытворчасці.

Асобую адказнасць ускладае партыя на комуністаў—камандзіраў вытворчасці. Яны ў першую чаргу павінны быць прыкладам захавання дзяржаўнай і вытворчай дысцыпліны, застрэльшчыкамі барацьбы за высокую прадукцыйнасць працы, ушчыльненне рабочага дня, высокую якасць прадукцыі. Але гэтага мала. Ад комуніста—камандзіра вытворчасці патрабуецца, каб ён бязлітасна і прынцыпова змагаўся з дробнабуржуазнай распушчанасцю, малейшымі спробамі нарушыць дзяржаўную і працоўную дысцыпліну.

Камандзір вытворчасці — комуніст акружан высокім давер'ем партыі і народа. Гаспадарчаму кіраўніку прадастаўлены вялікія правы, ён з'яўляецца адзінаначальнікам на сваім участку работы: у цэху, на прадпрыемстве, ва ўстанове. І там, дзе камандзіры-комуністы стаяць на вышыні пастаўленых перад імі партыяй і ўрадам задач, праяўляюць сапраўдныя якасці большэвіцкіх кіраўнікоў, — там і вытворчыя справы ідуць добра. Беспартыйныя таварышы, пастаўленыя на адказныя ўчасткі вытворчасці, бачачы перад сабой такіх камандзіраў-большэвікоў, бяруць з іх прыклад, вучацца ў іх большэвіцкай прынцыповасці ў барацьбе за дзяржаўную і вытворчую дысцыпліну, за сапраўды сацыялістычны парадак на прадпрыемствах.

Такім камандзірам вытворчасці, выхаваным партыяй, з'яўляецца, напрыклад, начальнік закройнага цэха гомельскай абутковай фабрыкі «Праца», комуніст тав. Путэркухен. Цэх пад яго кіраўніцтвам сістэматычна перавыконвае план, расце прадукцыйнасць працы. Дзякуючы добра наладжанай рабоце, сур'ёзнай увазе да тэхналогіі вытворчасці гэты цэх штомесяц эканоміць 50 тыс. дэцыметраў скуранога матэрыялу. Большэвіцкая арганізаванасць і распарадзіцельнасць адзінаначальніка, поўнаўладнага гаспадара ў цэху забяспечваюць найлепшыя ўмовы для работы кожнага рабочага. Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня няўхільна праводзіцца тут у жыццё.

Абсалютна недапушчальна, пагібельна для справы, калі комуніст — камандзір вытворчасці замест безумоўнага і дакладнага выканання Указа, становіцца на шлях ліберальнічання з прагульшчыкамі, вольнага або нявольнага патурання ім. Такую ролю выбраў для сябе, напрыклад, начальнік Магілеўскага дэпо т. Міронаў. Прагульшчыкі, ведаючы, як віляць, «слабы характар» т. Міронава, літаральна распаясаліся. Лік прагулаў у дэпо не толькі не змяншаецца, але з кожным месяцам узрастае. А тав. Міронаў месяцамі не перадаваў прагульшчыкаў суду. Дзейнічаючы так, начальнік дэпо сам стаў на шлях грубага нарушэння дзяржаўнай дысцыпліны і тым самым падрыву вытворчай дысцыпліны.

Партыйныя арганізацыі павінны аказваць сістэматычную дапамогу гаспадарнікам у справе рэалізацыі Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня і 10 ліпеня, усямерна падтрымліваючы аўтарытэт адзінаначальніка — камандзіра вытворчасці. Але ў той-жа час яны павінны сілай свайго аўтарытэта сумець своечасова направіць тых кіраўнікоў-гаспадарнікаў, якія скатваюцца на пазіцыі манілавых у такіх рашаючых пытаннях, як барацьба за дзяржаўную і працоўную дысцыпліну.

У складанай міжнароднай абстаноўцы ўвесь многамільённы совецкі народ з нябачаным энтузіязмам змагаецца за ажыццяўленне грандыёзнага плана трэцяй сталінскай пяцігодкі. Совецкія людзі — актыўныя грамадзяне сацыялістычнай дзяржавы — паказваюць цуды працоўнага гераізма. Інтарэсы радзімы, умацаванне яе гаспадарчай і абароннай магутнасці для сапраўднага патрыёта — вышэй за ўсё. Член вялікай партыі Леніна—Сталіна, член ленінска-сталінскага комсамола павінен быць увасабленнем высокай дзяржаўнай і працоўнай дысцыпліны.

Беларускія пісьменнікі выехалі ў Беласток

21 верасня з Мінска ў Беласток выехалі члены праўлення Саюза совецкіх пісьменнікаў БССР тт. Лынькоў, Броўка, Аксельрод і пісьменнікі тт. Крапіва, Глебка, Камянецкі і Модэль. У Беластоку адбудзецца пасяджэнне праўлення Саюза совецкіх пісьменнікаў, прысвечанае гадавіне вызвалення працоўных Заходняй Беларусі ад панскага іга. Рад пісьменнікаў заходніх абласцей БССР будзе прынят у члены Саюза совецкіх пісьменнікаў.

На арганізуемых у Беластоку літаратурных вечарах выступяць пісьменнікі і паэты БССР. (БЕЛТА).

Падтрымліваем ініцыятыву глухаўцаў

БУДЗЕМ МЕЦЬ СВАЮ ПАДСОБНУЮ ГАСПАДАРКУ

(Гутарка са старшынёй заўкома Мінскага скурзавода «Большэвік» т. Гофенам)

Зварот рабочых, работніц, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў Глухаўскага бавоўняна-папяровага камбіната сустрэў нашым калектывам з вялікім задавальненнем. Многія рабочыя нашага завода памятаюць, што ў 1935 годзе ў нас была свая дапаможная гаспадарка, у якой налічвалася да 40 дойных кароў, каля 100 свіней. Разводзілася хатняя птушка. Апрача таго, пры сталовай быў абсарочны пункт. Дапаможная гаспадарка поўнасцю забяспечвала заводскую сталовую тлушчамі, бульбай, гароднінай, малаком.

Ёсць вопыт, ёсць людзі. Некалькі дзён таму назад заводскі камітэт на сваім пасяджэнні прыняў рашэнне аб арганізацыі пры сталовай абсарочнага пункта. Гэта мерапрыемства хутка будзе ажыццёўлена.

Зараз, у сувязі са зваротам глухаўцаў, гэта пытанне ставіцца шырэй. І не толькі пры сталовай, але і ... прыступім да арганізацыі падсобнай гаспадаркі.

Прыступілі да практычных дзеянняў

ГОМЕЛЬ. (Кар. «Звязды»). Гомельскі гарком КП(б)Б 14 верасня вынес рашэнне, у якім прапанаваў гаркомам КП(б)Б і партыйным арганізацыям прадпрыемстваў горада абмеркаваць на рабочых сходах зварот глухаўцаў.

У бліжэйшыя дні намечана склікаць нараду дырэктараў прадпрыемстваў горада, на якой будуць абмеркаваны практычныя мерапрыемствы па ажыццяўленню выступлення глухаўцаў. Таксама прапанавана райкомам партыі, парткомам, партарганізацыям, фабзаўкамам і дырэктарам прадпрыемстваў горада абмеркаваць на сходах пытанні стварэння падсобных гаспадарак.

Бюро гаркома КП(б)Б даручыла выканкому гарадскога Совета дэпутатаў працоўных распрацаваць канкрэтныя меры па забеспячэнню прадпрыемстваў зямельнымі ўчасткамі.

Арганізуюць падсобную гаспадарку

ПОЛАЦК. З вялікім задавальненнем сустрэлі рабочыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі хлебакамбіната зварот работнікаў Глухаўскага бавоўняна-папяровага камбіната аб стварэнні пры прамысловых прадпрыемствах падсобных гародніна-малочных гаспадарак.

У свой час хлебакамбінат меў сталовую, а пры ёй свінагадоўчую ферму. Але ў мінулым годзе ўсю... на хлебакамбінаце стала новая і пачала... Зараз дырэкцыя наметыла мерапрыемствы, навошта... на працягу 15 галоў свіней і 15 галоў рагатай жывёлы. Трэст адпусціў на арганізацыю падсобнай гаспадаркі 25 тысяч рублёў. Дырэкцыя прадпрыемства ўзбудзіла хадайніцтва перад гарсаветам аб выдзяленні для падсобнай гаспадаркі зямельнага ўчастка. (БЕЛТА).

ПЕРАДАВЫЯ КАЛГАСЫ РАЗЛІЧЫЛІСЯ З ДЗЯРЖАВАЙ НА БУЛЬБАПАСТАЎКАХ

У калгасах Мінскага раёна пачалася масавая ўборка бульбы. Ураджай бульбы ўсюды выдатны. Калгас імені Сталіна, Хайкаўскага сельсовета, збіраюць з кожнага гектара па 200 цэнтнераў бульбы.

У калгасе імені Леніна, Каладзічанскага сельсовета, ураджай бульбы 15 тон з гектара. Тут многія кусты даюць па 4—5 кілограмаў бульбы, а асобныя клубні дасягаюць 800—900 грамаў.

Разгортваючы ўборку бульбы, многія калгасы Мінскага раёна пачалі выконваць свае абавязацельствы перад дзяржавай. Першым у раёне выканаў план бульбапаставак калгас імені АДПУ. На складаах Бешполагарадзішча здана 130 тон дзяржаўнай бульбы.

Багатыя ўраджай бульбы маюць калгасы Мінскага раёна. У калгасе імені АДПУ кожны калгаснік атрымае на працадзень 14 кілограмаў бульбы, у калгасе імені Леніна—12 кілограмаў і ў калгасе «Чырвоны Кастрычнік» — 8 кілограмаў.

УЗДА, 20 верасня. Разам з уборкай бульбы калгасы прыступілі да здачы яе дзяржаве. Калгас «Сейбіт» (старшыня Міхальчык) поўнасцю выканаў дзяржаўны план бульбапаставак. Разлічыліся з дзяржавай і калгаснікі гэтай арцелі.

Поўнасцю выканалі план бульбапаставак калгасы «На варце», «Чырвоны Кастрычнік» і «Пакроўск». Усяго здана дзяржаве звыш 500 тон бульбы. (БЕЛТА).

Настала сонечнае надвор'е. Сотні калгаснікаў Брагінскага раёна выйшлі на масавую ўборку бульбы. Пачалася здача бульбы дзяржаве ў лік абавязковых паставак. На 20 верасня на раёну ўбрана 350 гектараў бульбы. Разгарнулася масавая ўборка ў калгасе Храковіцкага сельсовета. Сельгасарцель «Узарчань» першай здала дзяржаве 96 тон высакаякаснай бульбы. Калгас «Чырвоны аратар» поўнасцю выканаў план бульбапаставак.

Пачаўся ўборку і ў калгасе Брылёўскага сельсовета. Калгас «Чырвоны рассвет» убраў 24 гектары бульбы і здаў дзяржаве 25 тон.

Калгас імені Тэльмана, Малейкаўскага сельсовета, і «Улада советаў», Брылёўскага сельсовета, поўнасцю выканалі план бульбапаставак.

Сярэдняя ўраджайнасць бульбы па калгасах раёна дасягае 170 цэнтнераў, а ў асобных калгасах — па 200—250 цэнтнераў з гектара.

Усяго па раёну здана звыш 1.000 тон абавязковых паставак 743 тоны бульбы.

Х. ГЛІКІН,

А. КАЦУБА.

ПРЫЗЫЎ У ЧЫРВОНУЮ АРМІЮ І ВАЕННА-МАРСКІ ФЛОТ

НА ПРЫЗЫЎНЫХ ПУНКТАХ СТАЛІЦЫ

Штодзённа на прызыўных пунктах сталіцы БССР адбываецца многа цікавага. Днямі камісію Варашылаўскага раёна праходзіў прызыўнік, маляр Лёва Штэйман. Ён мае чатыры абаронныя значкі. Лёва залічан у пагранічныя войскі.

Учора прызываўся яго брат — Моня, комсамолец, штукатур. Ён таксама мае 4 абаронныя значкі. Лёва і Моня — браты-блізняты. У камісію з'явіўся іх бацька — інструктар-штукатур Белпрамбудтрэста.

— Я ганаруся, — сказаў ён, — што пасылаю адначасова ў Чырвоную Армію двух сваіх сыноў.

Медыцынская камісія прызыўнога пункта Кагановіцкага раёна ўсумнілася ў стане здароўя прызыўніка І. І. Шчэпанкова і ён быў пасланы на праверку ў клініку. Ён тут заведваў загадам мапі прызыўніка, і прынесла ў камісію заяву:

— Я — маці сямейных дзяцей, — піша яна, — выхавала майго сына на прызыў. Калі ласка, прашу, каб ён служыў у РСЧА, каб ён стаў грудзьмі на ахову нашай шчаслівай радзімы і каб ён абараняў свой светлы шчаслівы край».

Кожны дзень, кожную гадзіну на прызыўных пунктах можна пераканацца, як вялік патрыятызм совецкіх людзей. Юнакі, якія ідуць у родную Рабоча-Сялянскую Чырвоную Армію, гатовы аддаць сябе да апошняга дня. Многія мацаўся ў пекалькіх ваенных прафесій.

Прызыўнік Сталінскага раёна комсамолец Іосіф Карачун мае спецыяльнасці шофера, пілота, парашутыста і слесара. На груды ў яго красуюцца 4 абаронныя значкі.

— Я ўжо родзе войскі жадаюць служыць, — заявіў ... т. Карачун старшыні прызыўной камісіі.

Іосіф Карачун задаволен рашэннем камісіі. Ён будзе верна служыць радзіме, узорна вывучыць ваенную справу.

У Рабоча-Сялянскую Чырвоную Армію і Ваенна-Марскі Флот ідзе выдатнае папаўненне.

На прызыўных пунктах сталіцы БССР штодзённа праводзіцца масава-палітычная работа — даклады аб міжнароднай становішчы, па антырэлігійных тэмы, гутаркі пра закон аб усеагульнай воінскай абавязку. Адбываюцца канцэртныя выступленні артыстаў і эстрады.

Пачуццё гарачага патрыятызма

БРУПКІ. (Па тэлефону). Верасенскае раніца. Яшчэ няма святла, а каля раённай... сельскагаспадарчай арцелі «Пралетарская перамога», Крупскага раёна, Давыд Давыдавіча Глатковіч...

Ужо ў палякаў ... калгаснікі са сваімі рэчамі...

— Мы рады і горды, — гаварыць Давыд Давыдавіч сабраўшымся, — што наш сын ідзе ў баявыя рады РСЧА.

Помні, сынок, совецкая ўлада, партыя і таварыш Сталін далі нам добрае жыццё. Служы нашай радзіме чэсна і самааддана.

Мікалай Глатковіч нарадзіўся ў 1921 годзе. Ён—дэпутат сельсовета, член ленінска-сталінскага комсамола, мае 4 абаронныя значкі. Ён прыняты ў лётную школу.

— Буду служыць так, як падабае воіну РСЧА, — заявіў Мікалай Глатковіч у адказ на рашэнне прызыўной камісіі.

Прызыўнікі-калгаснікі браты Пятро і Мікалай Міцульчыкавы прадставілі заяву, у якой просяць, каб іх залічылі ў РСЧА. Іх просьба была задаволена. Пётр залічан у пагранічную часць, а Мікалай — у частку РСЧА.

Група вучняў 9—10-х класаў сярэдняй школы, даўшы прызыўнага года...

Вучняў ... джокія: Міхаіл Васілёўскі, Аляксей Зайшчонак, Уладзімір Хадзевіч і іншыя—усяго 5 чалавек — падалі заяву аб датэрміновым прызыве іх у РСЧА і пасылку на вучобу ў ваенныя вучылішчы.

У сваёй заяве вучань 10-га класа Мікаль-Жаборынскай сярэдняй школы Віктар Буры піша:

«Я скончыў дзесяць класаў сярэдняй школы. З 1938 года з'яўляюся членам ленінска-сталінскага комсамола. Жадаю паступіць у ваеннае вучылішча і стаць камандзірам доблеснай РСЧА. Абавязваюся аддана служыць сваёй радзіме і да канца стаяць за справу партыі Леніна — Сталіна».

На прызыўным пункце праводзіцца вялікая культурна-масавая работа. Так, работнікі раённага дома культуры былі ўдзельнікамі Чырвонай Арміі ў франтах грамадзянскай вайны і ў барацьбе з белафінамі, прызыўнікамі раённага т. Гогалюбава — аб міжнародным становішчы, прызыўніце т. Барсукоў — аб ваенным законе аб усеагульнай воінскай абавязку. Кожную раніцу ... выступленні калгасаў Чарнянскім, «траспартарам» Крупскага і з іншымі. Проводзіцца і больш 200 ... рады РСЧА.

В. АСТРОЎСКІ.

Ваенізаваны паход прызыўнікоў

ПЕТРЫКАЎ. (Па тэлефону). Працоўныя Петрыкаўскага раёна пасылаюць у гэтым годзе ў Чырвоную Армію выключна здаровае і пісьменнае папаўненне. 20 прац. прызыўнікоў маюць значок «Варашылаўскі стралок», 72 проц. прызыўнікоў маюць значкі ППХА, 71 проц. — ГСА, 56 проц. — ГПА. 127 прызыўнікоў маюць па 4 абаронныя значкі.

У азнаменаванне прызыва днямі быў наладжан ваенізаваны паход прызыўнікоў на адлегласць 30 кіламетраў. У паходзе ўдзельнічала звыш 200 чалавек.

П. КОМАР.

Па Совецкай краіне

Музыкальная студыя ў калгасе

Далёка за межамі Шпалянскага раёна Кіеўскай вобласці вядома сяло Лазаватка. Славіцца яно не толькі сваімі пладароднымі землямі, майстрамі высокіх ураджаяў, але і культурнымі ўстановамі, танцорамі, спевакамі, музыкантамі.

У мінулым годзе пры Лазавацкім калгасе імені Сталіна адкрылася музыкальная студыя. Прыехаў у сяло былы батрак, піяніст Іван Урбановіч, былы рабочы завода «Ленинская кузница» кампазітар Цянглер і іншыя энтузіясты-музыканты. Кіеўская дзяржаўная кансерваторыя прыслала ў падарунак школе інструменты і вялікую бібліятэку музыкальнай літаратуры.

Вестка аб стварэнні студыі быстра абляцела ваколічныя сёлы. Звыш 400 заяў паступіла ад калгаснікаў, іх дзяцей. 170 найбольш адароных кандыдатаў былі залічаны на вучобу. Самаму малодшаму з іх—7 год, самаму старшаму—53 годы. Зімой па вечарах у класах фартэпіяна, вакальным, скрыпічным, народных інструментаў займаюцца камбайнеры, трактарысты, калгаснікі і калгасніцы. Яны павышаюць сваю музыкальную культуру, удасканальваюць дараванні. Нядаўна ў клубах і палявых станах адбыліся справаздачныя канцэрты. Выконваліся творы Моцарта, Шумана, Бетховена, Ліста, Глінкі, Чайкоўскага, совецкіх кампазітараў.

З новага вучэбнага года студыя пераўтворыцца ў раённую. Гэта адкрывае перад ёю шырокія перспектывы. Зараз у студыі заканчваюцца прыёмныя іспыты.

Газагенератарны легкавы аўтамабіль

Заканчваюцца дарожныя выпрабаванні газагенератарнай легкавой аўтамашыны «М-1». Газагенератарная ўстаноўка сканструіравана навукова-даследчым інстытутам гарадскога транспарта выканкома Маскоўскага гарадскога Совета дэпутатаў працоўных.

Легкавы газагенератар мала чым адрозніваецца ад звычайнай машыны і не патрабуе складанага пераабсталявання. Газагенератарная ўстаноўка размешчана ззаду кузава аўтамашыны. Ёй надан выгляд абцякаемага чамадана. Тонкі фільтр для ачысткі газа абсталяван у чахле запаснага каляса на адным з пярэдніх крылляў аўтамабіля. Грубы фільтр і ахладжальнік газа размешчаны перад радыятарам.

Газагенератарная легкавая аўтамашына прашла ўжо 3.000 кілометраў. Пры выпрабаванні яна развівала максімальную скорасць—да 79 кілометраў у гадзіну. На кожныя 100 кілометраў машына расходуе 34—37 кілограмаў драўляных чурак. (ТАСС).

14 верасня Цэнтральны тэатр Чырвонай Арміі (Масква) адкрыў сезон у новым выдатным будынку. На здымку: агульны выгляд тэатра на плошчы Комуны. Фота Н. Бубеева. (Фота ТАСС).

XII шахматны чэмпіянат СССР

13-ы тур, які іграўся 21 верасня, аказаўся на рэдкасць міралюбівым.

Лідэры турніра Макагонаў і Бандарэўскі паспешна размянялі фігуры, па некалькі пешак і ўжо на 22 хаду ім нічога не аставалася, акрамя прызнання партыі нічыёй. Мірнай нічыёй закончылі і Ліліенталь з Канстанцінопальскім. У Батвініка ў партыі з Котавым была некаторая ініцыятыва, але Котаў абараняўся вельмі ўпарта, і гэтая партыя таксама закончылася ў нічыю. Герстэнфельд выйграў у Мікенаса.

Астатнія партыі тура адкладзены. Найбольшай увагі з іх заслугоўвае партыя Керэс—Рудакоўскі, у якой у гросмейстара на адну пешку менш пры дрэннай пазіцыі.

Такім чынам, пасля 13 тураў наперадзе паранейшаму Бандарэўскі — 9 ачкоў з 13 магчымых. За ім Ліліенталь — $8^1/_2$ з 12, Батвінік і Керэс—па $7^1/_2$ з 11, Макагонаў —7 з 11 і Смыслоў —$6^1/_2$ з 10.

Сёння даігрываюцца адкладзеныя партыі, якіх зноў набралася больш 20.

КОРАТКА

Новую кнігу сказіцельніцы-ордэнаносца Марфы Крукавай выпускае абласное выдавецтва ў Архангельску. Кніга названа «На зимнем берегу у моря Белого». У паэтычнай форме М. Крукава расказвае ў ёй аб сваім юнацтве.

* * *

Карціну «Ленін у юнацтве» напісаў вучань Рэпіна ўльянаўскі мастак Остраградскі. На палатне паказан Уладзімір Ільіч, які задумаўся над толькі-што прачытанай кнігай. Карціну набывае Ульянаўскі мастацкі музей.

У дапамогу вывучаючым гісторыю ВКП(б)

ВЯЛІКІ РЭВАЛЮЦЫЙНЫ СКАЧОК

(Аб калектывізацыі сельскай гаспадаркі і ліквідацыі кулацтва як класа)

1929 год увайшоў у гісторыю нашай краіны як год **вялікага пералому** на ўсіх франтах пераможнага будаўніцтва сацыялізма. Гэта быў рашучы пералом у галіне прадукцыйнасці працы, які выразіўся ў магутным творчым уздыме рабочага класа —сацыялістычным спаборніцтве. Пералом здабыўся ў галіне будаўніцтва новых фабрык і заводаў. Наступіў карэнны пералом і ў развіцці нашай сельскай гаспадаркі: яна пайшла па новаму, **сацыялістычнаму** шляху. Гэта быў нябачаны ў гісторыі чалавецтва магутны рух мільёнаў сялян за суцэльную калектывізацыю. Ён выліўся ў антыкулацкую лавіну, змятаючую апошні аплот капіталізма ў нашай краіне.

* *
*

У царскай Расіі налічвалася каля пятнаццаці мільёнаў сялянскіх гаспадарак. З іх каля дзесяці мільёнаў складала бедната, каля трох мільёнаў — серадпякі і наўрад ці больш двух мільёнаў — кулацкія двары. Сельскія пралетарыі і бедната жорстка эксплаатаваліся кулакамі. Сярэдняе сялянства ў сваёй большасці пастаянна было іх неаплатным даўжнікам. У народзе кулак атрымаў меткую выразную мянушку міраеда, вобраз якога па-майстэрску абрысаваў пясняр сялянскай галечы Некрасаў:

«У всего соседства бедного
Скупит хлеб, а в черный год
Не поверит гроша медного,
Втрое с нищего сдерет».

У многіх сваіх работах Ленін паказаў невыносны гнёт, які цярпела працоўнае сялянства ад памешчыкаў і кулакоў.

«Кулакі — самыя зверскія, самыя грубыя, самыя дзікія эксплуататары...», — пісаў Ленін, паказваючы, як гэтыя крывапіўцы і павукі нажываліся на народнай галечы, «тлусцелі на кошт разароных вайною сялян, на кошт галодных рабочых» (т. XXIII, стар. 206—207).

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя знішчыла панаванне памешчыкаў, капіталістаў і зацвердзіла дыктатуру рабочага класа.

Кастрычніцкая рэвалюцыя знішчыла прыватную ўласнасць на зямлю, куплю-продаж зямлі. Савецкая ўлада нацыяналізавала зямлю. Гэтым самым была ліквідавана крыніца эксплаататарскага даходу ад зямлі — абсалютная рэнта. Гэта быў сакрушальны ўдар па кулаку, па яго эканамічнай магутнасці. Кулацкая вярхушка была экспрапрыіравана, а астаўшыяся слаі кулацтва пазбаўлены палітычнага панавання і падпарадкаваны дыктатуры рабочага класа.

Кулацтва было разбіта, але поўнасцю не знішчана.

У першы-ж год існавання савецкай улады кулацтва хацела задушыць яе голадам. У той час, калі рабочыя Масквы і Петраграда атрымлівалі асьмушку хлеба, кулацтва разам з усёй гандлярскай буржуазіяй развівала шалёную спекуляцыю хлебам.

Советы проціпаставілі кулацкаму сабатажу сілу дзяржаўнай улады.

Партыя разгарнула паход рабочых у вёску для арганізацыі беднаты, для сапраўднай вайны супроць кулацтва, за хлеб, за ўмацаванне дыктатуры пралетарыята. Пад кіраўніцтвам рабочых ствараліся камітэты беднаты, якія адыгралі вялікую ролю ў барацьбе з кулацтвам. Яны дапамагалі харчовым атрадам у загатоўцы лішкаў хлеба ў кулакоў. Яны пераразмяркоўвалі канфіскаваныя землі і гаспадарчы інвентар. Значная частка сродкаў вытворчасці, канфіскаваная ў кулакоў, перайшла ў рукі беднаты. У рукі беднякоў і серадпякоў перайшло каля 50 мільёнаў гектараў кулацкай зямлі.

Аднак не толькі на хлебным фронце кулацтва супраціўлялася савецкай уладзе. Натхняемыя эсэрамі, быўшымі ў тайнай змове са здраднікамі Троцкім і Бухарыным, кулакі папаўнялі белагвардзейскія полчышчы Дзенікіна, Краснова, Калчака і іншых, стваралі свае банды пад вадзіцельствам Махно, Антонава, Зялёнага. Вядомы эсэраўска-кулацкія мяцежы на Волзе і ў Сібіры, «левых» эсэраў у Маскве, затым мяцежы ў Тамбоўшчыне, у Кранштаце.

Ленін лічыў кулакоў і іх абаронцаў шалёнымі ворагамі савецкай улады. І барацьбу супроць кулакоў Ленін называў **апошнім**, рашучым боем. У той-жа час Ленін указваў, што рабочы клас, змагаючыся супроць кулака, абавязан усямерна ўмацоўваць свой саюз з сярэднім сялянствам, размяжоўваць селяніна-працоўнага і селяніна—міраеда, спекулянта.

Няправільны падыход да сярэдняга сялянства, як да масавай сілы, прадстаўляў-бы сур'ёзную пагрозу савецкай уладзе.

VIII з'езд бальшэвіцкай партыі (сакавік 1919 года) з'явіўся паваротным момантам у палітыцы рабочага класа ў адносінах да сярэдняга сялянства. З'езд прапанаваў перайсці ад палітыкі **нейтралізацыі** серадняка (якая зводзілася к таму, каб не дапусціць яго на бок кулака) да **моцнага саюза** з серадняком, пры кіруючай ролі рабочага класа ў гэтым саюзе.

У годы грамадзянскай вайны саюз рабочага класа з асноўнымі масамі сялянства, накіраваны супроць кулацтва, белагвардзейшчыны і замежнай інтэрвенцыі, вытрымаў сур'ёзнае выпрабаванне. Інтэрвенты былі выгнаны за межы нашай радзімы, белагвардзейшчына знішчана, кулацтва зломлена, разбіта, але не ліквідавана. Клас кулакоў не мог быць ліквідаван тымі метадамі, якімі праводзілася ліквідацыя іншых эксплаататарскіх класаў. Пры захаванні ў вёсцы ладу дробных індывідуальных гаспадарак ліквідаваны тым або іншым шляхам слой кулакоў замяняўся-б вырасшым на працягу пэўнага часу новым слоем кулакоў.

Ленін указваў, што «сялянская гаспадарка прадаўжае аставацца дробнай таварнай вытворчасцю. Тут мы маем надзвычай шырокую і маючую вельмі глыбокія, вельмі моцныя карэнні базу капіталізма. На гэтай базе капіталізм захоўваецца і адраджаецца зноў — у самай жорсткай барацьбе з комунізмам» (т. XXIV, стар. 509).

Саюз рабочага класа з асноўнымі масамі сялянства і быў заклікан для паспяховага сацыялістычнага будаўніцтва ў горадзе і вёсцы.

* *
*

Пасля сканчэння грамадзянскай вайны, з пераходам на мірнае будаўніцтва, была агалошана новая эканамічная палітыка (нэп), разлічаная на перамогу сацыялістычных элементаў над капіталістычнымі, на пабудову фундамента сацыялістычнай эканомікі, на знішчэнне эксплаататарскіх класаў у нашай краіне.

З увядзеннем нэпа прадразвёрстка была заменена прадналогам; дазвалялася арэнда зямлі і прадпрыемстваў; дазволен быў рынак са свабодным гандлем у **пэўных прэдзелах**, пры рэгулюючай ролі дзяржавы (як вядома, ваенны комунізм выключаў якую-б та ні было свабоду гандлю). У той-жа час гэта не была **поўная** свабода гандлю, бо за дзяржавай забяспечвалася на рынку яе рэгулюючая і кантралюючая роля.

«Ленін лічыў, што некаторая свабода тавараабароту створыць гаспадарчую зацікаўленасць у селяніна, павысіць прадукцыйнасць яго працы і прывядзе да быстрага ўздыму сельскай гаспадаркі, што на гэтай аснове будзе аднаўляцца дзяржаўная прамысловасць і выцясняцца прыватны капітал, што, накапіўшы сілы і сродкі, можна стварыць магутную індустрыю — эканамічную аснову сацыялізма, і затым перайсці ў рашучае наступленне, каб знішчыць астаткі капіталізма ў краіне» («Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», стар. 245).

Нэп прывёў у пачатку да некаторага ажыўлення капіталістычных элементаў, у тым ліку і кулацтва. Задача заключалася ў тым, каб арганізаваць перамогу элементаў сацыялістычных над капіталістычнымі.

Першы-ж год нэпа значна ўмацаваў саюз рабочага класа і сялянства на новай аснове. Савецкая ўлада захавала ў сваіх руках усе камандныя высоты народнай гаспадаркі: буйную прамысловасць, банкі, транспарт, зямлю, унутраны і знешні гандаль.

Ажыццяўляючы новую эканамічную палітыку, партыя за чатыры годы аднавіла ў асноўным народную гаспадарку, умацавала змычку паміж рабочым класам і працоўнымі масамі сялянства, стварыла матэрыяльныя прадпасылкі для разгорнутага сацыялістычнага будаўніцтва.

Выключнае значэнне ў барацьбе супроць капіталізма Ленін надаваў кааперацыі. Праз кааперацыю савецкая ўлада арганізавала **гандлёвую змычку** сялянскай эканомікі з сацыялістычнай прамысловасцю. Сацыялістычная эканоміка ў гэтай змычцы была вядучай і накіроўваючай; яна вызначала сацыялістычны характар кааперацыі. Кааперацыя, атрымліваючы фінансавае, матэрыяльнае і палітычнае падтрыманне савецкай улады, прадстаўляла растучыя пазіцыі сацыялізма ў эканамічным спаборніцтве з капіталізмам. Ленін указваў, што каапераванне мільённых мас сялянства ёсць стаўбавая дарога сацыялістычнага будаўніцтва ў вёсцы.

Веліч ленінскага кааператыўнага плана ў тым і заключалася, што ён уключаў сялянскую гаспадарку ў агульнае русло сацыялістычнага развіцця. Масавае каапераванне сялян у спалучэнні і пры пануючай ролі сацыялістычнай прамысловасці забяспечвала пераход савецкай вёскі на сацыялістычны шлях развіцця.

* *
*

Геніяльныя ідэі, закладзеныя ў кааператыўным плане Леніна, развіў далей і ўзбагаціў таварыш Сталін, стварыўшы разгорнутае, праверанае практыкай вучэнне аб калектывізацыі сельскай гаспадаркі ў СССР.

Бальшэвіцкая партыя пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна ажыццявіла ўказанні Леніна аб стварэнні буйнай сацыялістычнай індустрыі ў нашай краіне. У індустрыялізацыі краіны быў знойдзен ключ да сацыялістычнага пераўтварэння ўсёй народнай гаспадаркі. Партыя выпайшла ўнутры краіны сродкі для будаўніцтва новых фабрык і заводаў. Яна мабілізавала рэвалюцыйную творчасць рабочага класа і, разграміўшы трацкісцка-бухарынскую нечысць, дабілася сусветнагістарычных поспехаў.

Сацыялістычная прамысловасць узмоцнена рухалася наперад, развіваючыся па марксісцкай тэорыі расшыранага ўзнаўлення, гэта значыць штогодна расла ў сваім аб'ёме, павялічваючы свае накапленні.

Інакш развівалася сялянская гаспадарка з яе адсталай тэхнікай і нізкай таварнасцю. Зерпавая гаспадарка ў 1927 годзе давала прадукцыі нямногім менш чым у даваенны час. Але прадаць гораду яна магла толькі нямногім больш трэцяй часткі той колькасці зярна, якую здольна была прадаць дарэвалюцыйная вёска. Гэта аб'яснялася прадаўжаючымся драбленнем дробных сялянскіх гаспадарак. Аднаасобная сялянская гаспадарка паказала сваю няздольнасць забяспечыць краіну таварным хлебам, неабходным для сацыялістычнага горада і патрэб абароны. Краіна з растучым гарадскім насельніцтвам к вясне 1928 года аказалася перад сур'ёзнымі хлебнымі цяжкасцямі.

Кулак, які меў найбольшую колькасць таварнага збожжа, як і ў годы грамадзянскай вайны, спекуліраваў і нажываўся на гэтых цяжкасцях, ён узвінчваў цэны на збожжа, сабатыраваў яго здачу па цвёрдых цэнах.

Партыя перайшла ў рашучае наступленне на кулацтва, прымяняючы надзвычайныя меры. У адказ на адмову кулакоў прадаваць лішкі збожжа дзяржаве па цвёрдых цэнах урад прымяніў 107-ы артыкул Крымінальнага кодэкса (канфіскацыя па суду лішкаў збожжа ў кулакоў і спекулянтаў). У той-жа час бедната атрымала рад ільгот: 25 процантаў канфіскаванага кулацкага збожжа размяркоўвалася сярод беднаты. У рэзультаце такіх мер беднякі і серадпякі яшчэ больш згуртаваліся вакол пралетарскай дыктатуры.

Надзвычайныя меры, супроць якіх выступалі абаронцы кулакоў — права-трацкісцкія здраднікі, — адыгралі сваю станоўчую ролю. Кулацтва было ізаліравана. Дзяржава стварыла хлебныя рэзервы. Тым не менш гэта яшчэ не быў поўны выхад з «зернавога крызіса».

Аналізіруючы прычыны хлебных цяжкасцей, таварыш Сталін ускрыў глыбокую супярэчнасць у нашай эканоміцы. Гэтая супярэчнасць заключалася ў тым, што народная гаспадарка базіравалася ў той час на двух розных асновах: на аснове самай буйнай і аб'яднанай сацыялістычнай прамысловасці і на аснове самай раздробленай і адсталай дробнатаварнай сялянскай гаспадаркі.

Трацкісцка-бухарынскія рэстаўратары капіталізма прабавалі «рашыць» зерпавую праблему шляхам развіцця і ўмацавання кулацкіх гаспадарак, што супярэчыла прыродзе нашага ладу.

Таварыш Сталін намеціў адзіна правільны шлях для рашэння праблемы сацыялістычнага пераўтварэння сельскай гаспадаркі.

«Выхад састаіць, перш за ўсё, у тым, — гаварыў таварыш Сталін, — каб перайсці ад дробных, адсталых і распыленых сялянскіх гаспадарак да аб'яднаных, буйных, грамадскіх гаспадарак, забяспечаных машынамі, узброеных данымі навукі і здольных вытвараць найбольшую колькасць таварнага хлеба» («Пытанні ленінізма», стар. 188, 11-е выд.).

XV з'езд партыі — з'езд калектывізацыі сельскай гаспадаркі — поўнасцю адобрыў сталінскі план пераводу драбнейшых аднаасобных гаспадарак на шлях калгасаў.

Партыя бачыла, што калгасны рух не можа перамагчы, прыняць масавага характару да таго часу, пакуль кулацтва не будзе разбіта ў адкрытым баі.

Партыя падрыхтавала матэрыяльную базу для гэтага бою.

На XV з'ездзе партыі таварыш Сталін абагуліў першы вопыт соўгаса імені Шэўчэнка, які абслугоўваў сваімі трактарамі сялянскія гаспадаркі. Таварыш Сталін раскрыў пераўтвараючае і мабілізуючае значэнне гэтага вопыту для прасоўвання тэхнікі ў сельскую гаспадарку. Стварэнне пракатных пунктаў, трактарных калон, нарэшце, МТС з'явілася магутным сродкам **вытворчай змычкі** паміж рабочым класам і сялянствам.

Будаўніцтва машынабудаўнічых заводаў азначала высокі рост далейшага тэхнічнага ўзбраення сельскай гаспадаркі, у першую чаргу трактарамі.

Калгасны рух быстра пашыраўся ва ўсіх рашаючых сельскагаспадарчых абласцях Савецкага Саюза. Самай знамянальнай падзеяй і заваяваннем гэтага перыяда было тое, што **ў калгасы пайшоў серадняк.**

Пасеўная плошча калгасаў у 1929 годзе ўжо склала 4.262 тысячы гектараў супроць 1.390 тысяч гектараў у 1928 годзе. На 1930 год савецкі ўрад змог запланіраваць велізарны рост зерпавой таварнай прадукцыі калгасаў і соўгасаў у агульнай суме больш 400 мільёнаў пудоў.

Жыццё поўнасцю пацвердзіла правільнасць навуковага прадбачання Леніна і Сталіна, правільнасць палітыкі партыі.

Масавае ўступленне сялян у калгасы з'явілася рэзультатам усёй папярэдняй работы партыі і ўрада.

Поспехі сацыялістычнага будаўніцтва ў горадзе і вёсцы, падрыхтоўка матэрыяльных умоў для сацыялістычнага пераўтварэння ўсёй краіны і звязанае з гэтым наступленне на кулацтва выклікалі **абвастрэнне класавай барацьбы.** Кулацтва шалёна супраціўлялася мерапрыемствам савецкай улады. Бухарынская банда ў перыяд правядзення надзвычайных мер адкрыта стала ў абарону кулака. Бухарынцы выступалі супроць забрання кулацкіх хлебных лішкаў, супроць прымянення рэпрэсій да сабатыруючага кулака. У той-жа час бухарынцы арганізавалі разам з трацкістамі тайную змову супроць партыі, падпольную антысавецкую, падрыўную работу.

На тэарэтычным фронце правыя, рэвізуючы марксізм-ленінізм, працягвалі варожыя ўстаноўкі — «тэорыю мірнага ўрастання кулака ў сацыялізм», «тэорыю патухання класавай барацьбы», «тэорыю роўнавагі» і іншыя кулацкія «тэорыі».

Партыя пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна разграміла правых рэстаўратараў капіталізма.

Ідучы ў бой за калектывізацыю, супроць кулака, партыя кіравалася перадавой навуковай тэорыяй. У такіх работах, як «На хлебным фронце», «Аб правым ухіле ў ВКП(б)», «Год вялікага пералому», «Да пытанняў аграрнай палітыкі ў СССР», «Адказ таварышам калгаснікам» і іншыя. таварыш Сталін распрацаваў карэнныя тэарэтычныя палажэнні аб канкрэтных шляхах, формах пераводу аднаасобных гаспадарак на шлях калгасаў.

Прамова таварыша Сталіна на канферэнцыі аграрнікаў-марксістаў, у якой была агалошана палітыка ліквідацыі кулацтва як класа, з'явілася важнейшым тэарэтычным дакументам марксізма-ленінізма. У гэтай прамове таварыш Сталін разграміў бухарынска-шкодніцкія тэорыі «роўнавагі», «самацёку» ў сацыялістычным будаўніцтве, «устойлівасці» дробнасялянскай гаспадаркі. Ён даказаў перавагі буйнай механізіраванай гаспадаркі над дробнай. Ён проціпаставіў гнілым буржуазным забабонам у палітэканоміі марксісцкую тэорыю ўзнаўлення.

Таварыш Сталін падняў на новую, вышэйшую ступень марксісцка-ленінскае вучэнне аб ліквідацыі процілегласці паміж горадам і вёскай. Сацыялістычны горад вядзе за сабой вёску, **насаджаючы** сацыялістычныя гаспадаркі—соўгасы і калгасы.

Таварыш Сталін тэарэтычна аб'ясніў сацыяльную прыроду калгасаў. Калгасы ёсць гаспадаркі **сацыялістычныя,** але ўнутры калгасаў будзе яшчэ працяглая барацьба паміж уплывам старога, уміраючага, і новага, нараджаючагася, у эканоміцы і сазнанні людзей.

Таварыш Сталін адкрыў у **сельскагаспадарчай арцелі асноўную форму калгаснага руху на сучасным этапе.**

Апіраючыся на растучую магутнасць сацыялістычнага ўкладу ў вёсцы, на магутны маральна-палітычны ўздым працоўных, створаны суцэльнай калектывізацыяй, партыя ў канцы 1929 года змагла перайсці ад палітыкі **абмежавання кулацтва** да палітыкі **ліквідацыі кулацтва** як класа на базе суцэльнай калектывізацыі.

Гэта была **новая** палітыка партыі і ўрада ў адносінах да кулацтва таму, што яна карэнным чынам адрознівалася ад старой палітыкі абмежавання і выцяснення капіталістычных элементаў вёскі.

Да лета 1929 года партыя і ўрад праводзілі палітыку абмежавання эксплаататарскіх імкненняў кулацтва, выцяснення яго асобных атрадаў. Гэта значыць, што савецкая ўлада абкладала кулака вялікімі падаткамі, купляла ў яго збожжа па цвёрдых цэнах, абмяжоўвала размеры яго землекарыстання, размеры прымянення наёмнай працы. Рост кулацтва затрымліваўся, асобныя яго слаі разараліся, выцясняліся. Аднак кулацтва як клас аставалася, бо яго гаспадарчая аснова не знішчалася. Аставаліся ў сіле законы аб арэндзе зямлі, аб найме працы ў вёсцы. Раскулачванне не дапускалася. Вытворчыя крыніцы існавання і развіцця кулацтва аставаліся.

Так было да «года вялікага пералому», да суцэльнай калектывізацыі. Пераход у калгасы азначаў **масавую барацьбу, адкрыты бой сялян супроць кулацтва.** Савецкай уладай былі адменены законы аб арэндзе зямлі, аб найме працы і адменена забарона раскулачвання. Сяляне адбіралі ў кулакоў жывёлу, машыны, патрабавалі ад савецкай улады арышту і высялення кулакоў. Кулацтва было пазбаўлена вытворчых крыніц існавання. Гэта была палітыка ліквідацыі кулацтва як класа на аснове суцэльнай калектывізацыі.

«Гэта быў найглыбейшы рэвалюцыйны пераварот, скачок са старога якаснага стану грамадства ў новы якасны стан, роўназначны па сваіх выніках рэвалюцыйнаму перавароту ў кастрычніку 1917 года.

Своеасаблівасць гэтай рэвалюцыі заключалася ў тым, што яна была праведзена **зверху,** па ініцыятыве дзяржаўнай улады, пры прамым падтрыманні **знізу,** з боку мільённых мас сялян, якія змагаліся супроць кулацкай кабалы, за свабоднае калгаснае жыццё.

Яна, гэтая рэвалюцыя, адным ударам вырашыла тры карэнныя пытанні сацыялістычнага будаўніцтва:

а) Яна ліквідавала самы шматлікі эксплуататарскі клас у нашай краіне, клас кулакоў, аплот рэстаўрацыі капіталізма.

б) Яна перавяла са шляху аднаасобнай гаспадаркі, нараджаючай капіталізм, на шлях грамадскай, калгаснай, сацыялістычнай гаспадаркі самы шматлікі працоўны клас у нашай краіне, клас сялян.

в) Яна дала Савецкай уладзе сацыялістычную базу ў самай абшырнай і жыццёва неабходнай, але і ў самай адсталай галіне народнай гаспадаркі — у сельскай гаспадарцы» («Кароткі курс гісторыі ВКП(б)», стар. 291—292).

Так сталінскі падручнік гісторыі партыі ацэньвае сусветнагістарычнае значэнне вялікага рэвалюцыйнага скачка ў грамадскім жыцці Савецкага Саюза — суцэльнай калектывізацыі і на яе аснове ліквідацыі кулацтва як класа.

* *
*

З таго часу як пачалася суцэльная калектывізацыя, прайшло нямногім больш дзесяцігоддзя, — з пункту гледжання гісторыі, невялікі адрэзак часу. Але за гэтае дзесяцігоддзе барацьбы і перамог калгасны лад пад кіраўніцтвам бальшэвіцкай партыі канчаткова ўмацаваўся, а кулацтва назаўсёды знікла з твару савецкай зямлі.

Партыя і ўрад няўтомна ўмацоўваюць сацыялістычныя асновы сельскагаспадарчай арцелі, выхоўваюць у калгасніках чэсныя і добрасумленныя адносіны да працы, да грамадскай уласнасці, да грамадскай гаспадаркі.

На пярэдні план высоўваецца задача сацыялістычнага перавыхавання калгаснікаў, адказваючага патрабаванням новага этапа калгаснага ладу.

Яшчэ на канферэнцыі аграрнікаў-марксістаў таварыш Сталін указваў:

«...Памылкова было-б думаць, што члены калгасаў ператварыліся ўжо ў сацыялістаў. Не, прыйдзецца яшчэ многа папрацаваць над тым, каб перарабіць селяніна-калгасніка, выправіць яго індывідуалістычную псіхалогію і зрабіць з яго сапраўднага працаўніка сацыялістычнага грамадства» («Пытанні ленінізма», стар. 289—290).

Гэтае ўказанне таварыша Сталіна захоўвае ўсё сваё мабілізуючае, арганізуючае і пераўтвараючае значэнне ў барацьбе за сацыялістычнае перавыхаванне калгаснікаў.

Г. ШУМЕЙКА.

АБ АНТЫРЭЛІГІЙНЫМ ВЫХАВАННІ ДЗЯЦЕЙ

Нават сярод бацькоў, якія ўдзяляюць нямалую ўвагу выхаванню сваіх дзяцей, прытым бацькоў, не верачых у бога, ёсць людзі, якія нічога або амаль нічога не робяць, каб засцерагчы дзяцей ад уплыву рэлігійных забабон і выхаваць іх свядомымі бязбожнікамі.

Аб'ясняецца гэта тым, што многія бацькі не разумеюць, як шкодзяць гэтыя забабоны дзецям.

Дзіця вельмі чулае і лёгка паддаецца ўплыву. На яго асабліва моцна дзейнічаюць расказы пра бога, які быццам-бы «ўсё бачыць» і «ўсё можа» зрабіць з чалавекам, аб «пакутах грэшнікаў у пекле», аб «нячыстай сіле», якая на кожным кроку пагражае чалавеку, і т. д. і т. п. Усё гэта выклікае ў дзіцяці страх, і страх засмучае яго жыццерадасны настрой, атручвае радасць дзяцінства, перашкаджае правільна разумець акружаючы свет. Ідучы ў лес за грыбамі або на рэчку купацца, дзеці, якія падпалі пад уплыў розных забабон, баяцца не столькі магчымай рэальнай небяспекі—наступіць на гадзюку, напароцца на падводны корч і т. п.—колькі каварных дзеянняў «лесуна», які можа збіць з дарогі, «вадзянога», які можа ўтапіць...

Зразумела, што савецкая школа, піянерская і камсамольская арганізацыі не могуць мірыцца з тым, каб галовы нашых рэбят былі забіты такімі шкоднымі забабонамі. Юныя грамадзяне краіны сацыялізма, будучыя барацьбіты за комунізм, павінны быць перакананымі бязбожнікамі.

Асабліва вялікая тут роля школы, галоўнай зброі комуністычнага выхавання падрастаючых пакаленняў. Школа не павінна абмяжоўвацца простым выкладаннем навуковых ведаў, як гэта, на жаль, часта бывае: школа павінна, даючы гэтыя веды, прыводзіць іх у сістэму, выпрацоўваць у навучаючыхся цвёрдыя матэрыялістычныя перакананні. Разам з тым настаўнікі павінны карыстацца кожным падыходзячым поводам у сваёй вучэбнай рабоце і раз'ясняць навучаючымся недарэчнасць, бязглуздасць, антынавуковасць рэлігійных забабон і іх шкоду для працоўных.

Калі настаўнік гаворыць аб ураджаі або аб утварэнні дажджу, аб заразных захворваннях або землетрасеннях,—ён павінен не толькі грунтоўна і навукова правільна раз'ясніць навучаючымся, як і ад чаго адбываюцца ўсе гэтыя з'явы, але і паказаць бязглуздасць рэлігійных аб'ясненняў.

Расказваючы, скажам, аб паўстанні Разіна супроць баяр і памешчыкаў, аб рэвалюцыі 1905 года або аб Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, настаўнік можа на канкрэтных пераканаўчых прыкладах паказаць навучаючымся, як шкодзілі рэлігійныя забабоны працоўным у іх барацьбе з прыгняталыйікамі, як скарыстала гэтыя забабоны духавенства ў інтарэсах эксплаататарскіх класаў.

У працэсе выкладання такіх прадметаў, як гісторыя, біялогія, астраномія, фізіка і іншыя, настаўніку прадастаўляюцца выдатныя магчымасці выхоўваць дзяцей у духу ваяўнічага атэізма.

Многае можа зрабіць школа для антырэлігійнага выхавання рэбят і ў парадку пазакласнай работы. Чытанне мастацкай і навукова-папулярнай антырэлігійнай літаратуры, гутаркі, даклады, лекцыі і экскурсіі на антырэлігійныя тэмы, дэманстрацыя фізічных і хімічных вопытаў, выкрываючых папоўскія «цуды» (накшталт «самазапальвання» свячэй, «плачу» ікон і т. д.),—усё гэта даступна кожнай школе і можа нямала дапамагчы антырэлігійнаму выхаванню рэбят. Можна, далей, ставіць цікавыя антырэлігійныя інсцэніроўкі, наладжваць мастацкія ранішнікі і вечары, а для навучаючыхся сярэдняга і старшага ўзростаў—для тых, хто цікавіцца антырэлігійнымі пытаннямі, — ствараць антырэлігійныя гурткі.

Ва ўсёй гэтай антырэлігійнай рабоце школы самы актыўны ўдзел павінны прыняць піянерская і камсамольская арганізацыі.

Але, апрача школы, у антырэлігійным выхаванні падрастаючага пакалення могуць і павінны прыняць вялікі ўдзел сям'я, бацькі.

Што могуць зрабіць бацькі для антырэлігійнага выхавання сваіх дзяцей? Перш за ўсё **не наштурхоўваць дзяцей на рэлігійныя забабоны** На жаль, многія мацеры і бабкі, а іншы раз і бацькі, самі таго не заўважаючы, досыць грунтоўна забіваюць галовы сваіх рэбят рознымі бязглуздымі забабонамі. Расплакалася, напрыклад, дзіця, і маці або бабка, не ведаючы, чым яго супакоіць, пачынаюць палохаць: «Ды ці змоўкнеш ты! Вось пакліча дамавога, ён цябе схопіць...» Разгулялася дзіця, і зноў: «Ды ці перастанеш ты, нарэшце! Вось пачакай, прыйдзе ноч, ведзьме аддам...».

Спытайце гэтых мацярэй і бабак: навошта яны прывіваюць сваім дзецям і ўнукам бязглуздыя забабоны? Многія з іх нават здзівяцца такому пытанню. «Мы і не думаем рабіць гэта,—скажуць яны.— Мы проста хочам запалохаць...» І палохаюць.

Але-ж дзіця не можа ведаць, што думае блізкі яму дарослы, калі ён палохае яго, скажам, «дамавым»: верыць той сам у «дамавога» ці не? Дзіця ўсвайвае толькі адно: калі яго палохаюць «дамавым», прытым палохаюць людзі, якім ён прывык верыць — маці або бабушка, — значыць, «дамавы» існуе на самой справе, і не проста існуе, але небяспечны. І дзіця пачынае баяцца «дамавога».

Трэба ўсяляк устрымлівацца выказваць пры дзецях бязглуздыя забабонныя прыкметы накшталт: «Соль прасыпаць па стале ў часе абеду — да сваркі...», «Кошка «ўмываецца» — гасцей заклікае...», «Самавар «вые» — к няшчасцю ў доме...» і т. п. Нават людзі, якія ўжо даўно не вераць ні ў бога, ні ў чорта, скрозь і ўсюды не чужды гэтых дзікіх забабонаў. Не дзіўна, што сярод некаторых рэбят пашырана вера ў прыкметы. У Ленінградзе нядаўна быў выпадак, калі вучань 4-га класа, адправіўшыся ў школу, вярнуўся дамоў, бо чорная кошка перабегла яму дарогу...

Бацькі павінны **аберагаць дзяцей і ад рэлігійных уплываў,** перш за ўсё ўплываў папоўшчыны. Гэта асабліва адносіцца да вёскі, дзе папы і сектанцкія прапаведнікі стараюцца ўзмацніць растляваючую дзейнасць сярод дзяцей.

Да самых разнастайных спосабаў прыбягае папоўшчына, каб толькі прыманіць да сябе дзяцей і апутаць іх рэлігійным павуціннем. То поп наладзіць ігру з дзецьмі ў «чыжыка», то ігру ў лапту, і за такой ігрой непрыкметна пачынае апрацоўваць рэбят у рэлігійным духу. Было некалькі выпадкаў, калі папы і царкоўныя советы рабілі ў царкоўнай агарожы спецыяльныя пляцоўкі для іграў і такім шляхам заманьвалі да сябе дзяцей. У Горкаўскай вобласці адзін поп заманіў да сябе групу дзяцей рабіць шпакоўніцы, у Ленінградскай вобласці поп прыцягваў дзяцей, зрабіўшы ў сябе ў садзіку кветнік. Папы прыманьваюць дзяцей таксама ласункамі, ёлкамі, дзіцячымі ранішнікамі і т. д.

Бацькі, якія не хочуць, каб іх дзеці трапілі пад уплыў мракабесаў, павінны быць пільнымі да ўсіх гэтых папоўскіх зацей і аберагаць ад іх дзяцей.

Але засцерагчы дзяцей ад рэлігійных забабон і ўплываў — толькі адзін бок справы. Другая важная задача кожнай сям'і — **прывіваць дзецям правільныя погляды на акружаючы свет,** асабліва на тыя з'явы, якія часцей за ўсё даюць глебу для рэлігійных забабон.

Карыстаючыся кожным падыходзячым выпадкам, перш за ўсё пытаннямі, з якімі дзіця вельмі часта звяртаецца да бацькі і мацеры, трэба правільна аб'ясняць дзецям акружаючыя іх прадметы і з'явы прыроды і тым засцерагчы дзяцей ад забабоннага тлумачэння гэтых рэчаў і з'яў, якое яны могуць пачуць ад каго-небудзь.

Пачуе, напрыклад, дзіця вечарам або ноччу рэзкія «ухаючыя» крыкі, якія несуцца з лесу, і пытае бацьку: «Што гэта, хто гэта там крычыць?» Бацька павінен аб'ясніць, што гэта крычыць вялікая лясная птушка філін; удзень ён спіць дзе-небудзь у самой гушчы лесу, а ўвечары і ноччу вылятае на здабычу і час-ад-часу крычыць рэзкім працяжным крыкам. Калі потым дзіця і пачуе ад каго-небудзь, што дзікія крыкі, якія раздаюцца часамі ў лесе, належаць «лесуну», то ён ужо будзе ведаць, што гэта няверна, што крычыць не лясун, а філін.

Або другі прыклад. Ідзе дзіця з маткай міма глыбокага віру, раптам бачыць і чуе, як нешта вялікае і чорнае мільганула над паверхняй вады і затым з шумам зноў пайшло пад ваду. Дзіця здзіўлена, можа быць нават спалохана незвычайнай з'явай. Яно пытае маці, і тая павінна аб'ясніць яму, што гэта ўсплюснулася вялікая рыба, сом; удзень ён жыве на самым дне віру, але часам у пошуках здабычы падымаецца на паверхню і, ганяючыся тут за маленькімі рыбкамі, нават выскаквае з вады.. І калі потым дзіцяці хто-небудзь скажа, што ў віры жыве «вадзяны», то дзіця ўжо будзе ведаць, што гэта не вадзяны, а вялікая рыба — сом...

Таксама непрыкметна і без цяжкасці бацька і маці могуць пры выпадку аб'ясніць дзіцяці, што «таямнічыя» зеленаватыя агеньчыкі, якія ў ціхія чэрвеньскія вечары часам можна бачыць у кустах на ўскраіне лесу або лугах, — гэта свяцячыйся жучок («Іванаў чарвячок»); што дождж утвараецца ад прыродных прычын; што завыванні, стогн і свіст, якія раздаюцца часамі ў печным коміне (і ў лесе), палохаючыя дзяцей, адбываюцца ад моцнага ветру, які, урываючыся з сілай у адтуліну коміна, у дуплы і шчыліны дрэваў, завывае, стогне, свішча...

Калі бацька або маці самі не могуць аб'ясніць некаторыя з'явы прыроды, яны павінны пачытаць папулярную кніжку па гэтаму пытанню, параіцца з настаўнікам, або спытаць старшых дзяцей, якія аканчваюць школу.

Трэба, нарэшце, з малых год **прывучаць дзяцей не баяцца цемры.** Баязлівасць цемры сама па сабе не параджае рэлігійных забабон, але яна стварае спрыяючую глебу для іх, робіць дзіця вельмі ўспрыймальным да іх. Многія на прыкладзе ўласнага дзяцінства ведаюць, што нішто так не спрые ажыўленню ў памяці дзіцяці чутых ім раней расказаў аб страшэнных учынках таямнічай «нячыстай сілы», аб «зданях» і т. п., як іменна той баязлівы настрой, які часта ўзнікае ў дзяцей пад уплывам цемры вечара або ночы.

Чаму дзіця баіцца цемры? Ды таму, што яна, скрываючы абрысы прадметаў, робіць іх няяснымі, бясформеннымі, у сілу чаго нават добра знаёмыя дзіцяці прадметы могуць паказацца яму чымсьці незразумелым, палохаючым: пень можа паказацца седзячым ваўком або сабакам, паліто, якое вісіць у кутку на вешалцы, — прытаіўшымся чалавекам. Гэта пазбаўляе дзіця прывычнай арыентыроўкі ў акружаючым асяроддзі, падаўляе яго псіхіку, угнятае настрой. Ведаючы гэта, бацькі павінны карыстацца кожным падыходзячым выпадкам, каб паказваць дзіцяці ўсю неабгрунтаванасць яго страхаў, выкліканых цемрай.

Настаўнікі, прапагандысты-антырэлігійнікі і наогул актывісты-бязбожнікі павінны пастаянна раз'ясняць бацькам, асабліва тым, якія яшчэ не вызваліліся ад рэлігійных забабон, якую шкоду яны прыносяць дзецям, як яны духоўна калечаць іх, напаўняючы сэрца бязглуздымі страхамі, перашкаджаючы развівацца розуму і смеламу валявому характару.

Калі тыя ці іншыя бацькі пакуль яшчэ самі не ў стане вызваліцца ад рэлігійных забабон, то няхай яны, па крайняй меры, не забіваюць імі галовы сваіх дзяцей. Асабліва гэта шкодзіць дзецям, калі яны паступілі ўжо ў школу. Бацькі павінны цвёрда ведаць, што ўсякая супярэчнасць у поглядах паміж школай і сям'ёй, паміж настаўнікамі і бацькамі дзейнічае на дзяцей, асабліва малодшага ўзросту, самым пагубным чынам. У школе дзіця чуе адно, а ў сям'і—другое. Настаўнікі яму гавораць, што дождж і снег—гэта з'явы прыроды, а дома заяўляюць, што гэта «ад бога». У школе дзіцяці раз'ясняюць, што маланка—гэта вялікі электрычны разрад у навальнічнай хмары, а дома яно чуе, што гэта «вогненная страла божая». У школе дзіця даведваецца, што бога няма, а дома прымушаюць гэтаму богу маліцца... Ясна, што пры такіх непрымірымых супярэчнасцях сазнанне дзіцяці разрываецца, блытаецца; дзіця нервуецца, пакутуе, горш вядзе сябе дома і слабей вучыцца ў школе.

Е. ПЕРОЎСКІ.

„СКРОМНЫЯ“ ЛЮДЗІ З БЕЛКААПЛЕСПРАМСАЮЗА

Небясцікаўна ўспомніць аб мінулых днях. Адны, успамінаючы аб іх, аднаўляць у сваёй памяці гераічныя подзвігі, вытворчыя перамогі, яркія моманты свайго жыцця. І ў патрэбны момант гатовы падзяліцца з таварышамі, прыяцелямі. Другія, аглядаючыся на пройдзены шлях, не могуць успомніць нічога асабліва яркага. Трэція лічаць за лепшае скромна маўчаць. Скромнасць, гавораць яны, прыгожвае чалавека.

Пейша Пекараў — работнік арцелі Мэрткамбіната «Радзіма» (Мінск) — скромны чалавек. У студзені 1940 года ён вынайшоў шашачны поўаўтамат, які замяняе сабой некалькі такарных станкоў і да 10 кваліфікаваных токараў. На яго станку працуе зараз падсобная работніца і добра адточвае шашкі. Поўаўтамат за змену дае да 4 тысяч штук. І калі гутарыш з гэтым скромным спецыялістам і супрацоўнікі аб яго рабоце, ён мімаволі ўспамінае аб студзеньскіх днях, калі ў яго паявілася шчаслівая мысль аб вынаходніцтве шашачнага аўтамата. Гэта, па яго выражэнню, вытворчая перамога, аб якой нельга забыць і ўмаўчаць.

Затое намеснік старшыні Брэсцкага аблкааплеспрамсаюза тав. Горны колькі-б ён ні заглядваў у гісторыю свайго жыцця — нічога яркага не знойдзе. Быў ён старшынёй арцелі «Радзіма», не справіўся з работай — знялі, быў старшынём у другой арцелі — і там нічога добрага не зрабіў, стаў намеснікам старшыні Брэсцкага аблкааплеспрамсаюза па культмасавай рабоце — і тут няма чым пахваліцца. Хіба толькі тым, што стаў намеснікам старшыні.

Маюць аб чым успомніць кіраўнікі Белкааплеспрамсаюза тт. Лапета і Гах, але па «скромнасці» лічаць за лепшае ўмаўчаць аб мінулых днях.

Скончыўся 1939 год. Белкааплеспрамсаюз па сваёй сістэме выканаў гадавы вытворчы план у сумарных адносінах на [illegible]3,6 проц. Па асартыменту (асабліва мэблі) план не быў выканан. Тым не менш было чым гардзіцца, быў повад для святкавання за перавыкананне гадавога плана, быў повад удружыць сваім блізкім. У сістэме 188 арцелей і да 18 тысяч членаў арцелей. Зразумела, сярод іх нямала стаханаўцаў, перадавых людзей, накшталт Пекарава, людзей, заслугоўваючых прэмій за высокую прадукцыйнасць працы, за рацыяналізатарскія прапановы. Старшыням і членам 188 арцелей было выдана прэмій на 34.630 рублёў. Але ці быць з апаратам Белкааплеспрамсаюза з начальнікамі аддзелаў, яны-ж такса заслугоўваюць заахвочвання! — разважалі кіраўнікі. І, не доўга думаючы, раздалі 38.431 руб. 20 работнікам апарата, у тым ліку 6 членам прэзідыума. Старшыня тав. Лапета, напрыклад, атрымаў 6 тысяч рублёў, Шнышэр — 4500. Столькі-ж атрымалі тт. Гах, Маргolін, Розман і іншыя. 20 работнікаў апарата такім чынам атрымалі на 4 тыс. рублёў больш, чым лепшыя рабочыя 188 арцелей.

Работнікам апарата былі выплачаны прэміі за добрую пастаноўку планіравання і іншыя паказальнікі, у той час як праверкай устаноўлена, што планіраванне стаяла на вельмі нізкім узроўні. Гэта адбілася на далейшай рабоце арцелей Белкааплеспрамсаюза. Так, за 8 месяцаў 1940 года план у адносінах да гадавога задання выканан усяго толькі на 52,5 проц. У жніўні месячнае заданне выканана ўсяго толькі на 86,3 проц.

Работнікі апарата Белкааплеспрамсаюза атрымлівалі даплаты, прэміі, на соцбытавыя, лячэбныя патрэбы і ўсё гэта склала нямалую суму грошай. Напрыклад, тав. Лобкіну было выдана 3.800 рублёў даплаты за выкананую ім работу, уваходзячую ў круг яго абавязкаў. Намеснік старшыні Брэсцкага аблкааплеспрамсаюза т. Горны па распараджэнню намесніка старшыні саюза т. Гаха атрымаў 3 тысячы рублёў на рамонт кватэры, або, як іншыя гавораць, атрымаў адступное за сваю кватэру, перададзеную ім т. Гаху пры ад'ездзе з Мінска.

Наогул у Белкааплеспрамсаюзе раскідваюцца грашыма направа і налева, нібы кааператыўныя грошы не ёсць сродкі народа, сродкі дзяржавы, а уласныя тт. Лапета і Гаха. І трэба сказаць, што гэтыя кіраўнікі не пазбаўлены нават і вынаходніцкіх здольнасцей. Напрыклад, загадам № 58 інспектар па штатах і фінпланах тав. Смілевіч перамяшчаецца на пасаду старшага кансультанта-фінансіста, эканаміст па калькуляцыі тав. Плакс — на пасаду старшага эканаміста-планавіка. Загадам-жа № 58а, у сувязі з пераходам на 8-гадзінны рабочы дзень і ўшчыльненнем рабочага дня, пасады, якія да загада № 58 займалі тт. Смілевіч і Плакс, ліквідуюцца.

Такім чынам, і на гэты раз тт. Лапета і Гах знайшлі выхад са становішча. Яны ўкрылі работнікаў шляхам перамяшчэння, забыўшы аб тым, што ад перамены месц складаемых сума не змяняецца. І калі да Указа ад 26 чэрвеня штат складаў 57 чалавек, то пасля «ўшчыльнення» аказалася 60 чалавек.

Адным словам, «скромныя» людзі сядзяць у Белкааплеспрамсаюзе. Ім невыгадна ўспамінаць мінулыя дні.

Р. СІМХОВІЧ.

НЯМА ЯШЧЭ САПРАЎДНАЙ БАРАЦЬБЫ ЗА ВЫКАНАННЕ УКАЗА

Пасля Указа Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 26 чэрвеня 1940 года на фабрыках Белшвейтрэста значна ўмацавалася працоўная дысцыпліна, павысілася прадукцыйнасць працы.

Калектыў мінскай швейнай фабрыкі «Кастрычнік» прыкметна палепшыў сваю работу: знізілася колькасць прастояў, рабочыя менш расхаджваюць без справы. Гэта дала магчымасць выпусціць на рынак дадаткова звыш 55 тыс. паліто, шаўковых плаццяў і іншых вырабаў.

Аднак, як паказала праверка, пытанні працоўнай дысцыпліны яшчэ не сталі ў цэнтр увагі кіраўнікоў прадпрыемстваў. Так, напрыклад, на некаторых фабрыках Белшвейтрэста пачасціліся выпадкі прадаўжэння рабочым водпуску за свой кошт. У ліпені і жніўні водпускі за свой кошт склалі 1.774 чалавека-дзён. Яшчэ не ліквідаваны прагулы і цякучасць рабочай сілы. Так, за жнівень звольнена 187 і прынята 363 чалавекі.

На віцебскай фабрыцы «Сцяг індустрыялізацыі» пасля водпуску не вярнулася на работу 35 чалавек. На магілёўскай фабрыцы імені Валадарскага прагулы растуць з месяца ў месяц. У ліпені было 25 прагулаў, а ў жніўні — 41. На віцебскай фабрыцы «Профінтэрн» у ліпені было 23 прагулы, у жніўні — 35.

Суды зацягваюць разгляд спраў, а прагульшчыкі, карыстаючыся гэтым, скрываюцца. Асабліва характэрна справа работніцы мінскай швейнай фабрыкі імені Крупскай Букацік. Яна 7 ліпеня зрабіла прагул. Справу перадалі ў народны суд 12-га ўчастка г. Мінска. У судзе яна ляжала больш месяца. Дырэкцыю фабрыкі гэта не турбавала. Потым стала вядома, што Букацік украла тры метры саціну. Справа аб пакражы таксама накіравана ў суд, але яна, як і першая, не разглядалася. А Букацік тым часам пакінула работу і выехала з Мінска.

Гэтыя факты сведчаць, што на прадпрыемствах Швейтрэста няма яшчэ сапраўднай бальшэвіцкай барацьбы за няўхільнае выкананне Указа Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня 1940 года.

С. НЕСЦЕРАЎ.

Опера «Русалка» ў пастаноўцы Вялікага дзяржаўнага ордэна Леніна тэатра оперы і балета БССР. Заслужаны артыст В. Ф. Лапін у ролі князя, заслужаны артыст БССР І. А. Мурамцаў у ролі мельніка і заслужаная артыстка БССР С. Ю. Друкер у ролі Наташы. Фото Б. Дынкіна.

НА УСЕСАЮЗНАЙ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ ВЫСТАЎЦЫ

У ПАВІЛЬЁНЕ БССР

(Водзывы экскурсантаў).

Тысячы і дзесяткі тысяч экскурсантаў штодня наведваюць Усесаюзную сельскагаспадарчую выстаўку. Пасля агляду рознастайных экспанатаў, вырашчаных і здабытых стаханаўцамі калгасных палёў, экскурсанты знаёмяцца з вопытнымі ўчасткамі пасеваў, дзеляцца сваімі ўражаннямі аб багацціях павільёнаў—цудоўных палацаў выстаўкі.

Многа хвалюючых запісаў ёсць у кнізе водзываў павільёна Беларускай ССР. Дэлегаты брацкіх рэспублік, асобныя экскурсанты з захапленнем адзываюцца аб павільёне, які ярка адлюстроўвае росквіт ордэнаноснай БССР.

Вось некаторыя з шматлікіх запісаў:

«Павільён вельмі добра аформлен. Ён ярка адлюстроўвае багацці рэспублікі, атрыманыя за гады совецкай улады. Я ўпэўнен, што на выстаўцы ў 1941 годзе Совецкая Беларусь пакажа яшчэ больш выдатныя поспехі ў галіне развіцця соцыялістычнай сельскай гаспадаркі і перадасць вопыт сваіх дасягненняў іншым рэспублікам. Лічу неабходным пасля прыезду ў свой раён шырока азнаёміць працоўных з тым, што я бачыў у павільёне Беларускай ССР.

М. СМАЛЕЙНІКАЎ,
сакратар Лоухскага райвыканкома Карэла-Фінскай ССР».

«Павільён Беларускай ССР—гэта гордасць нашай сельскагаспадарчай выстаўкі. Усе экспанаты прадстаўляюць вялікую цікавасць. Як выдатна, як прыгожа!

ПЕТРАСЯН Варашылаўск. Данбас».

«Павільён Беларусі нам вельмі спадабаўся, асабліва мастацкая вышыўка, выкананая калгасніцамі заходніх абласцей БССР.

ПЕТУХОВА, кіраўнік групы экскурсантаў Яраслаўскай вобласці».

«Мы, група калгаснікаў Бравaрскага раёна, Кіеўскай вобласці, наведалі павільён Беларускай ССР. Адзначаем выключна добрае афармленне кожнага стэнда. Радуемся поспехам брацкага беларускага народа. З асаблівай цікавасцю агледзелі стэнды, якія прысвечаны вызваленню народаў Заходняй Беларусі. Прывітанне, таварышы! Жадаем найлепшых поспехаў.

Па даручэнню групы: Д. ХАЦЭЛЕВІЧ».

«Аб беларускім павільёне можна сказаць адно—выдатна.

Баец Н-скай часці ВЕРБА».

«Толькі ва ўмовах сталінскай эпохі можна стварыць такое багацце.

Н. В. ПАРФЕНАЎ. Горад Іванава».

«Вось яна—рэспубліка магутнасці, багацця і культуры. Прывітанне стаханаўцам і ўдарнікам Беларусі!

Старшы лейтэнант ТАМАШЭВІЧ».

«Мы, экскурсанты Смаленскай вобласці, дэтальна агледзелі павільён Беларускай ССР. Павільён вельмі добра аформлен. У ім паказаны лепшыя дасягненні нашых братоў-беларусаў. Стаханаўскі вопыт работы ў галіне паляводства і жывёлагадоўлі будзем прымяняць у сваіх калгасах і МТС.

Звенявая ШЧЭРБАКОВА».

«Мая родная Беларусь! Я нарадзіўся на тваёй зямлі. Як ты зараз не падобна на ранейшую адсталую краіну. Слава партыі бальшэвікоў! Слава роднаму Сталіну!

С. БАБКОЎ».

«Павільён Беларускай ССР маляўніча адлюстроўвае не толькі поспехі ў сельскай гаспадарцы, але і дружбу народаў, населяючых Беларусь; паказвае неразрыўную сувязь з гераічнай Чырвонай Арміяй, якая пільна стаіць на ахове граніц СССР.

Пагранічнік БУРКОЎ».

Падобнымі запісамі экскурсантаў брацкіх рэспублік запоўнены некалькі аб'ёмістых кніг. Вялікае месца ў кнігах водзываў займаюць запісы экскурсантаў з БССР і, у прыватнасці, экскурсантаў з заходніх абласцей.

Тт. В. ВАРАТЫШЭЎСКІ і М. ПАШКЕВІЧ —экскурсанты з Лунінецкага раёна, Пінскай вобласці — пішуць:

«Больш за ўсё нас здзівіла развіццё соцыялістычнай жывёлагадоўлі, яе бурны рост, а таксама праведзеная вялікая работа па асушцы балот. Мы верым, што ўжо блізкі той час, калі нашы пінскія балоты таксама ператворацца ў квітнеючыя лугі і пахаці, бо мы зараз знаходзімся ў адзінай дружнай сям'і вялікага Совецкага Саюза, аб нас штодзенна клапоцяцца партыя бальшэвікоў, совецкі ўрад і родны бацька, вялікі Сталін».

«З велізарным хваляваннем агледзелі мы выдатныя экспанаты, адлюстроўваючыя грандыёзныя поспехі вашай барацьбы,— пішуць экскурсанты з Свянцянскага раёна, Вілейскай вобласці.—Усе мы—калгаснікі, рабочыя, інтэлігенцыя будзем імкнуцца да таго, каб у будучым годзе на выстаўцы былі таксама экспанаты з калгасаў заходніх абласцей нашай рэспублікі».

* *

Усесаюзную сельскагаспадарчую выстаўку штодзенна наведваюць 25—30 тыс. чалавек. У дні адпачынку колькасць наведвальнікаў выстаўкі дасягае 70 тыс. чалавек.

Павільён Беларускай ССР за чатыры месяцы наведала больш 2,5 млн. чалавек.

З. ЛАРЫСАЎ.

МАСКВА. (Спец. кар. «Звязды»).

ТЭАТР

„РУСАЛКА“

(Спектакль Вялікага ордэна Леніна Дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР)

«Рушаны погляд іх (большасці нашых аматараў музыкі і газетных пісак) шукае лёгкіх для слыху мелодый, за якімі [illegible] не гаіняцца. Я не маю намеру [illegible] для іх музыку да забавы...». «Хачу, каб гук прама выражаў слова».

Гэтыя дзве выпіскі з пісем А. Даргамыжскага да сваіх прыяцеляў могуць з'явіцца эпіграфам да ўсёй яго творчасці — творчасці мастака-рэфарматара, для якога мэта музыкальнага мастацтва — праўдзівы паказ рэчаіснасці.

«Русалка» — трэцяя опера Даргамыжскага — напісана ў пару поўнай мастацкай спеласці кампазітара і з'яўляецца вяршыняй яго опернай творчасці. У аснову пакладзена драматычная паэма Пушкіна. Опера «Русалка» глыбока народна і рэалістычна (не гледзячы на яе поўфантастычны сюжэт) па сваёй тэматыцы. Сюжэт драмы — зняважанае каханне і чэсць сялянскай дзяўчыны, ашуканай бессардэчным саноўнікам. Як award опернае лібрэта, «Русалка» была перароблена самім Даргамыжскім.

Па-майстэрску спалучае кампазітар паэтычнае сюжэтнае развіццё — дзеянне персанажаў у сутыкненні іх характараў з асноўнымі музыкальнымі заканамернасцямі, з архітэктанічнымі законамі музыкальнага мастацтва. Мова — адлюстраванне чалавечых пачуццяў і перажыванняў, — лічыць Даргамыжскі, — таму моўныя інтанацыі павінны выражаць характэрнае і тыпічнае. І ён удзяляе велізарную ўвагу рэчытатыўнаму ізлажэнню, інтанацыйным элементам народнай песні і гарадскога фальклора. «Даргамыжскага паважалі за рэчытатыўную частку «Русалкі», — піша Рымскі-Корсакаў у «Летапісу». Меладычная лінія дэкламацыйна, яна нібы выцякае з выразнага прачытання паэтычнага тэксту.

Першая пастаноўка оперы адбылася ў 1856 г. у Пецярбургу. Соцыяльная драма оперы не прыйшлася па густу «двара», не гледзячы на тое, што Даргамыжскі дастаткова змякчыў астрату канфлікта, рэзкую і выкрываўчую фігуру князя Пушкіна замяніў пакутваючым героем, афярай акалічнасцей, «каючымся грэшнікам». Некультурны чалавек — дырыжор Лядаў зрабіў тады ўсё, каб оперу правaліць.

Адноўленая ў 1865 годзе, опера мела вялікі поспех у так званай «разначыннай інтэлігенцыі». Да выканаўцаў сваёй оперы Даргамыжскі прад'яўляў адно патрабаванне — праўдзіва раскрыць душэўны свет яго герояў. У адным з пісем ён піша пра выканаўцу вобраза Наташы — Платонаву: «У яе ёсць моманты, у якіх яна зусім задавальняе маім патрабаванням — спець гэту партыю лепш,— можна, але сыграць — здаецца немагчымым».

Наташа, абрысаваная простымі песеннымі народнымі мелодыямі, — жывы і страсны вобраз дзяўчыны. Ёй роўна ўласціва светлае, сагрэтае лірызмам пачуццё і змрочная помста, затоены сум і трагічная роспач.

З найбольшай паслядоўнасцю, незалежнасцю і ў той-жа час стылістычнай паўнатой раскрываецца вобраз Наташы ў інтэрпрэтацыі заслужанай артысткі БССР Друкер. Яе андантэ—«Ах, прошло то время» (першы акт), песня «По камушкам, по желтому песочку» (другі акт) — выконваецца з сапраўднай цеплынёй і лірызмам і робіць самае чароўнае ўражанне. Поўна выразнага драматызма сцэна развітання Наташы з князем. Артыстка Друкер ужо не раз паказвала сваё драматычнае дараванне нашаму гледачу, створаны ёю выдатны вобраз Наташы яшчэ раз падкрэслівае [illegible] выканаўчай ролі.

Мельнік (заслужаны артыст БССР Мурамцаў) — [illegible] інтанацыі, [illegible] 4 актаў. [illegible]

Аднак у першым акце мельнік-Мурамцаў не знайшоў сябе, яго рухі мала абгрунтаваны. З пункту гледжання музыкальнага—артыст слаба ўладае нюансіроўкай, у яго мала дынамічных адценняў і экспрэсій.

Вобраз князя — лірычны і дан кампазітарам ва ўмоўнай опернай манеры, некалькі «хадульна». Добрыя галасавыя даныя заслужанага артыста БССР Лапіна не выручаюць яго. Адчуваецца скаванасць выканання—няма поўнай свабоды, лёгкасці і непрымусовасці.

Княгіня — меланхалічная, сузіральна-сентыментальная руская жанчына. У оперы яна абрысавана сумнымі інтанацыямі. Цэнтральную арыю «Дни минувших наслаждений» артыстка Букалава правяла пядрэнна ў сцэнічных адносінах. Але ў музыкальна-інтанацыйных адносінах арыя гучыць некалькі няўпэўнена, недакладна.

Запамінаецца вобраз, створаны ў эпізадычнай ролі выхаванкі княгіні—Ольгі (замест пушкінскай мамкі) артысткай Герашчанка. Жанравая карцінка ў песні на свабодную транскрыпцыю народных слоў «Как у нас на улице» атрымалася выдатна. Прыемнага тэмбру голас і знешнасць дапамагаюць артыстцы.

Цікава камічная фігура свата (артыст Старажылаў).

Вялікае месца займаюць народна-бытавыя сцэны оперы (створаныя на фальклорных матэрыялах і на іх стылізацыі), на фоне якіх развіваецца дзеянне. Вельмі харошы і па замыслу і па выкананню масавыя сцэны. Харысты на сцэне не проста статысты, а народ, які дзейнічае. Добра выканана карагодная песня «Заплетися, плетень» (на фальклорны тэкст).

Фантастычныя сцэны з русалкамі праведзены ў пастаноўцы (пастаноўшчык В. Р. Рапапорт) выдатна. Надзвычай добрае ўражанне робіць прабуджэнне і танец русалак на беразе ракі пры месяцы. Хорэаграфічная кампазіцыя (балетмейстар Мулер) выканана вельмі тонка і з вялікім густам, сапраўды паэтычна. Неабходна адзначыць і танцы русалак у падводным царстве, выкананыя з блескам віртуознага майстэрства.

Таямніча гучыць заключная частка хора русалак у 3-й дзеі «Тише, тише», што падкрэсліла многаграннасць выканання харавога калектыва (хормейстар Кананенка).

Мастак спектакля (Панадзіадзі) стварыў дэкарацыі верныя і яркія па стылю. Цудоўны дэкарацыі 3-га акта—«заснуўшая» рака, blікі адлюстраванага месяца на цёмназялёным фоне рэчкі. Хацелася-б, каб заслона, якая апускаецца на вачах у публікі перад апошняй карцінай, не была-б так сцвярджаюча прыкметнай, — гэта зніжае ілюзію пазней выдатна прадстаўленай бурлячай ракі.

Увесь час дзеяння добра гучыць аркестр пад кіраўніцтвам заслужанага дзеяча мастацтваў Н. Б. Грубіна.

«Русалка» — добры спектакль.

С. НІСНЕВІЧ.

Выстаўка работ мастакоў-самавучак

ВІЛЕЙКА. У абласным Доме соцкультуры адкрылася выстаўка народнай творчасці. На выстаўцы экспаніруюцца работы 109 мастакоў-самавучак.

63-гадовы селянін з хутара Задвор'е, Дзісненскага раёна, тав. Гушча ў сваёй карціне адлюстраваў пераход часцей доблеснай Чырвонай Арміі праз Заходнюю Дзвіну для вызвалення працоўных Заходняй Беларусі. Цікавая карціна селяніна Сяргеева рысуе бегства паноў з свайго маёнтка. Усеагульную ўвагу прыцягваюць работы лепшых вышывальшчыц Ліды Васілевіч і Тацьяны Пашкевіч.

(БЕЛТА).

Па дарогах Бесарабіі

Сонца ўзышло нечакана і на мінуту нібы затрымалася паміж цёмнафіялетавай гарай і зеленню садоў на гарызонце. У ранішнім бязветры пыл за машынай здаваўся залацістым. Сівы Ціраc [1]), як клінок крывой турэцкай шаблі, ляжаў у аксамітных, зялёных падушках берагоў, закрытых дымкай бэзавага туману. Занялыя сцены і вежы старажытнай Бендзерскай крэпасці глядзелі ў люстра ракі. Шэрая каробка двухпавярховага маста перакінулася на процілеглы бераг, адкуль, змякчоны адлегласцю, данёсся свісток поезда.

Пасля кароткай працэдуры праверкі дакументаў наша машына нырнула ў сталёвы, ажурны «тапель» маста. Над галовамі прагрукацеў поезд, які ішоў з Кішынёва, і ўжо ў наступную мінуту мы падымаліся ў гару па зямлі, якую яшчэ некалькі дзён назад таптаў бот румынскага баярына.

Але яна, гэтая зямля, ніколі не пераставала быць нашай. Насільственна адарваны ад сваёй радзімы, яе працавіты, шматпакутны народ ва ўсе 22 годы акупацыі з надзеяй глядзеў на левы бераг ракі, якая аддзяляла яго ад радасці, ад сонца, ад чалавечага шчасця.

Гэтая зямля ад Днестра да Прута [illegible]ная паліта крывёю рускіх людзей.

Тут Сувораў навекі праславіў рускую зброю.

«Здесь лирой северной
пустыню оглашая,
скитался»... Пушкін.

Тут нарадзіўся легендарны Катоўскі.

Наша зямля! Спрадвеку наша!

Бесарабія. Горад, вярней — гарадок Бендзеры.

Мы з цяжкасцю прабіраемся між павозак, заваленых гароднінай і фруктамі, і скрозь натоўпы людзей, сустракаючых нас прывітальнымі ўзмахамі рук.

Сёння нядзеля. Базар. Не гледзячы на ранні час, базарная плошча бурліць. Няспынныя гудкі нашай машыны тонуць у мычанні быкоў, іржанні коней, гогаце гусей. З адкрытых дзвярэй рэстаранчыка даносяцца піскліўыя, надрываючыяся гукі скрыпкі. З цяжкасцю можна здагадацца, што музыкант прабуе вывесці песеньку «Легко на сердце от песни веселой». Хтосьці звонка смяецца. Дзесьці адчайна вішчыць сабака. Малдаўская мова змешваецца з пявучай украінскай гаворкай.

Стракаціць у вачах ад цэлай гамы фарбаў: груды памідораў, агуркоў, кабачкоў на цялегах, яркія сукенкі жанчын, твары якіх у большасці поўзакрыты чорнымі хусткамі, чырвоныя шарсцяныя паясы мужчын. Усё гэта заліта аранжавымі праменнямі ранішняга сонца. А над галавою бяздоннае блакітнае паўднёвае неба.

Надакучліва лезуць у вочы крыклівыя шыльды на чужой мове і рэклама ўсякага патэнтаванага і непатэнтаванага хламу, але радам паявіліся ўжо знаёмыя надпісы і аб'явы: «Бендзерскае аддзяленне Цэнтрасаюза», «Склад № 2 Галоўплодгародніны», «Аптовая база Галоўнафтазбыта».

Прадпрыймальныя цырульнікі, аптэкары і гандляры паспелі зафарбаваць румынскія надпісы над сваімі «ўстановамі» і мы са здзіўленнем чытаем шыльды: «Пекары СССР Зельцэр і сын», «Цырульня Рэвалюцыя», «Рэстаран Ленінград Логін Чэкчэнаў і Ко».

Усё гэта часовае, наноснае. Сучаснае, вялікае, новае выглядае больш проста, больш скромна і чулліва.

А прабіваецца гэтае новае ўсюды.

Яно — у новых узаемаадносінах людзей. Тут, у Бесарабіі, мімаволі прыходзіць у галаву вядомы ленінскі прыклад са старушкай, якая перастала баяцца чалавека з ружжом.

Мы ехалі праз плошчу вельмі павольна, а часам вымушаны былі зусім спыняцца, чакаючы, пакуль у натоўпе створыцца праход, дастатковы для праезду машыны.

У часе адной з такіх астановак да нас дзелавіта падышла маладая жанчына. Чорныя бліскучыя вочы малдаванкі глядзелі на нас з-пад хусткі неяк вінавата і адначасова задорна. Не гаворачы ні слова, яна перакуліла ка мне на калені кошык прыгожых спелых сліў і быстра пайшла ад машыны.

Я, прызнацца, крыху разгубіўся і, не маючы магчымасці быстра падняцца з-за атрыманага падарунка, вымушан быў абмежавацца амаль спалоханым крыкам:

— Таварыш! Таварыш!.. Колькі гэта каштуе?.. — Жанчына абярнулася, усміхаючыся, усміхаліся і акружаючыя.

— Нушта русешта!.. [2])—сказала яна, адмоўна пакачаўшы галавой.

— Нікольki, нічога не каштуе, вазьмі, калі ласка, гэта мая дачка... — з цяжкасцю гаварыў па-руску невядома адкуль паявіўшыйся старык, босы, у чорнай шляпе, з нацыянальным малдаўскім поясам.

— Газету маеш?

У мяне ў палявой сумцы аказаўся пазаўчорашні нумар «Праўды». Я перадаў яго старыку.

— «Правда!» Ведаю!.. Дзякуй!.. — гаварыў ён, асцярожна хаваючы газету за пазуху. — Бывай здароў!.. таварыш афіцэр! — і ён працягнуў мне руку, жорсткую, чорную, з незгінаючыміся пальцамі... Я з радасцю яе паціснуў. Так старык развітаўся з усімі седзячымі ў аўтамабілі, але паехаць мы ўсё-ж не змаглі. Машына была абкружана шчыльным кальцом сялян, кожны з якіх хацеў атрымаць газету або хоць-бы прывітацца з намі за руку. Мы мабілізавалі ўсе запасы нашых газет, але задаволіць усіх, зразумела, не ўдалося.

Шофер уключыў скорасць і даў сігнал. Людзі расступіліся, і мы рушылі далей, суправаджаемыя пажаданнямі «шчаслівай дарогі».

Гам базара астаўся ззаду. Машына вырвалася на ціхую вуліцу. Глінабітныя домікі з камышовымі дахамі падслепавата выглядалі з-за акацый, якія выстраіліся паабапал небрукаванай дарогі. Тут яшчэ ўсё было пагружана ў ранішнюю дрымоту.

Такімі, відавочна, былі акраіны паўднёвых павятовых гарадкоў Расійскай Імперыі 23 годы таму назад. Гулкія ўдары царкоўнага звону, які апавясціў аб пачатку нядзельнай утрэні, узмацнілі гэтае падабенства.

* *

Апрача мяне і шофера ў машыне яшчэ тры чалавекі: намеснік начальніка палітаддзела аднаго з пагранічных атрадаў, жонка лейтэнанта-пагранічніка т. Клачко, якая едзе на новую граніцу к месцу службы мужа, і сямідзесяцідзённая грамадзянка СССР Жанна Клачко. Гэта адзіны наш спадарожнік, які адносіцца зусім абыякава да наўкольнага. Жанна лічыць за лепшае спакойна спаць на руках у мацеры, толькі зрэдку даючы зразумець патрабавальным крыкам, што яна прагаладалася.

Сонца паліць.

Неба з цёмнаблакітнага раніцой стала жоўташэрым. На ім ні аднаго воблачка.

Абсаджаная акацыяй, небрукаваная, ухабістая, ушчэнт разбітая дарога ўвесь час то ўзнімаецца на грэбні ўзгоркаў, то апускаецца ў лагчыны. Колькі бачыць вока — халмы, лагчыны, рвы. Рвоў страшэнна многа. Рвамі, як старэчымі зморшчынамі, зрэзан увесь твар выдатнай, пладаноснай бесарабскай зямлі. Праз дарожны пыл часта шмыгаюць маленькія зверкі — крапчатыя суслікі — біч карлікавых палёў бедната (на памешчыцкіх і манастырскіх латыфундыях іх метадычна знішчалі). Мы некалькі гадзін едзем праз палі, але гэта асаблівыя палі, непадобныя на бязбярэжныя прасторы Одэсшчыны і Малдаўскай ССР, толькі ўчора пакінутыя намі. Тутэйшыя палі разадраны на кавалкі, спаласаваны межамі. Нібы латамі пакрыт тлусты чарназём. Нікчэмная пшаніца і ячмень губляюцца ў моцна разросшымся пустазеллі. Сустракаюцца вялікія суцэльныя масівы старанна прапалатай кукурузы, сланечніка, пшаніцы або вінаграднікаў. Памешчыцкія землі. Былыя! Як выдатна гучыць тут слова «былыя». Якую гордасць і радасць адчувае совецкі чалавек, вымаўляючы яго.

Мы спыніліся ля аднаго з шматлікіх прыдарожных калодзежаў, каб даліць ваду ў радыятар. Над калодзежам апрача дапатопнага «жураўля» ўзвышаўся стары прыдарожны крыж. Фігура Ісуса, прыбітая да яго, была абвешана выцвіўшымі анучамі. Амаль аднaчасова з намі да калодзежа вярхом на ішаку пад'ехаў селянін з хлопчыкам год 9—10. Абодва, і дарослы і дзіця, былі страшэнна абарваны. Лат не было толькі на традыцыйным чырвоным поясе мужчыны. Яго босыя ногі былі падобны хутчэй на злепкі бруду. Яны, відаць, ніколі не ведалі абутку. Над правым вокам селяніна цямнеў вялікі сіняк. Увесь касцюм хлопчыка складаўся з некалькіх лахманоў — нешта накшталт штанішак. Толькі чорныя бліскучыя вочы дзіцяці былі крышталыіна чыстымі, яснымі. Яны глядзелі на ўсё наўкольнае ўважліва і ледзь здзіўлена. Зняўшы капялюш, селянін прывітаўся з намі. Пакуль шофер вазіўся з матoрам, мы разгаварыліся. Яго звалі Тэодар Пойда, а хлопчыка—Паўло, яго сын (восьмы па ліку). Тэодар толькі восем дзён назад вярнуўся з «канчэнтратаў» [3]) у роднае Беразіно (ён паказаў на зелянеючыя ў лагчыне сады паселішча). Сваёй зямлі ў яго было поўдзесяціны. Адзінага каняку ўгналі румыны. І вось зараз ён едзе з пісулькай ад «таварышаў», каб атрымаць ужо сапраўднага каня з панскага маёнтка (пан уцёк у Румынію). Пойда беражліва разгарнуў невялічкую паперку, падпісаную старшынёй Бярэзінскага совета, і, трымаючы яе абодвума рукамі, паказаў мне. Я запытаў Тэодара, хто яго ўдарыў па воку. Чалавек спакойна, але хмура адгукнуўся:

— То... як з Романеці ўходзіў... афіцэр...

Абыякавы тон адказу не вязаўся з агеньчыкамі страшнай нянавісці, якія загараліся ў чорных вачах селяніна.

Цішыню палёў нарушыў магутны гул матораў. Тры чырвоназорныя серабрыстыя птушкі нізка пранесліся над палямі і гаямі акацый і скрыліся ў напалёнай сонцам далечыні.

Усе мы праважалі іх позіркам. Кожны думаў аб сваім, а маленькі Паўло, як зачараваны, прадаўжаў глядзець услед машынам нават тады, калі яны зніклі. У гэтую мінуту ён чымсьці нагадваў птушанё, якое яшчэ не навучылася лятаць і з сумам глядзіць на сваіх старэйшых братоў.

— Хочаш быць лётчыкам? — кранушы хлопчыка за зблытаную чорна-пыльную капну валасоў,—запытаў я. Хлопчык не ведаў рускай мовы і запытальна зірнуў на бацьку. Той пераклаў яму маё пытанне. Твар хлопчыка загарэўся румянцам. Ён заківаў галавою, усміхнуўся, нешта быстра гаворачы па-малдаўску, потым адразу перастаў усміхацца і змоўк.

— Хоча вельмі, толькі ён думае, што гэта нельга, — пераклаў мне бацька.

— Можна! Скажыце, што для яго ўсё можна!.. Усё!

Калі бацька перадаў сыну мае словы, той недаверліва паглядзеў на мяне, потым на бацьку і спусціў вочы, абыякава пачэсваючы локаць левай рукі. Ён яшчэ не ведаў, не разумеў, што ўсё, усё на гэтай зямлі робіцца для таго, каб ён — маленькі Паўло Пойда стаў поўным гаспадаром зямлі і жыцця. Але ён гэта, безумоўна, зразумее. І хутка. Вельмі хутка...

Мы ўязджалі ў Беразіно. Як і ўсюды, акацыі скрывалі пад сваімі галінкамі глінабітныя мазанкі.

Ів. ШАПАВАЛАЎ.

[1]) Старадаўняя назва Днестра.

[2]) Не разумею па-руску.

[3]) «Канчэнтраты» — запаснікі, прызваныя ў румынскую армію.

ЗА РУБЯЖОМ

Германскія паведамленні

БЕРЛІН, 21 верасня. (ТАСС). Вярхоўнае камандаванне германскай арміі паведамляе: «Учора днём нашай авіяцыі былі нанесены перш за ўсё супроць Лондана. Бамбардыроўкай цяжка пашкоджаны розныя ваенныя збудаванні у цэнтры горада. Некалькі бомб папалі на докі Альберта. Былі атакаваны таксама важныя ў ваенна-гаспадарчых адносінах прадпрыемствы ў паўднёвай і ўсходняй частках Лондана, порт, а таксама аэрадромы і іншыя ваенныя аб'екты ў Паўднёвай і Сярэдняй Англіі.

У часе начных налётаў англійскай авіяцыі на гарады Заходняй Германіі, разбурана некалькі дамоў, царква і могілкі. Сярод насельніцтва 13 чалавек забітых і многа раненых. Учора збіта 14 англійскіх самалётаў. Адзін германскі самалёт не вярнуўся на базу.

Тры нашых падводных лодкі патапілі 14 непрыяцельскіх параходаў агульным танажам у 78.862 тоны».

БЕРЛІН, 21 верасня. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро паведамляе, што ў ноч на 20 верасня англійскія самалёты скінулі бомбы на Гейдэльберг. Ёсць ахвяры.

У ноч на 21 верасня непрыяцельская авіяцыя прабавала прадпрыняць налёты на Заходнюю Германію, Гамбург і Берлін, але была адагнана.

Англійскія паведамленні

ЛОНДАН, 21 верасня. (ТАСС). Афіцыяльна паведамляецца, што ўчора германскай авіяцыі ўдалося пранікнуць толькі да ўсходніх і паўднёва-ўсходніх прыгарадаў Лондана, дзе скінута невялікая колькасць бомб. Страты нязначныя. Адзін чалавек злёгку ранен. У Брайтоне пашкоджаны жылыя будынкі. Ёсць ахвяры. У завязаўшымся паветраным баі, паводле папярэдніх даных, збіта 4 германскія самалёты. Англійская авіяцыя страціла 7 знішчальнікаў.

У ноч на 20 верасня бамбардыроўшчыкі падверглісь два акведука канала Дортмунд—Эмс, на поўнач ад Мюнстэра, з'яўляючагася адным з важнейшых унутраных шляхоў зносін Германіі. На адным акведуку адбыўся ўзрыў.

У Остэндзе, у выніку бамбардыроўкі, успыхнула некалькі пажараў на партовых збудаваннях і таварных складах. У Флісінгене, на размешчаных на тэрыторыі гавані прадпрыемствах, адбыліся моцныя ўзрывы. Былі бамбардыраваны ваенныя аб'екты ў раёне канала Фербрэд і знаходзіўшыяся там баржы. На баржах адбылося некалькі ўзрываў.

З брэючага палёту скінуты бомбы на докі Дзюнкерка. У доках успыхнуў пажар. Другія злучэнні англійскай авіяцыі бамбардыравалі ў Германіі чыгуначныя склады ў Мангейме, таварныя склады ў Эрангу і Некарау (у 4 мілях на поўнач ад Мангейма), галоўныя чыгуначныя лініі ў Кобленцы, мост праз Рэйн паблізу Трыра, а таксама канал паміж Ферэ і Мідэльбургам (Галандыя). Зроблен налёт на аэрадром Бергена (Нарвегія).

Ахвяры англійскіх бамбардыровак

НЬЮ-ЙОРК, 21 верасня. (ТАСС). Агенцтва Асошыэйтэд Прэс паведамляе, што па даных з інфарміраваных крыніц, у выніку англійскіх налётаў на Германію за час вайны забіта 600 і ранена 1.400 чалавек грамадзянскага насельніцтва.

Англійскія самалёты над Бельгіяй

РЫМ, 21 верасня. (ТАСС). Агенцтва Стэфані паведамляе, што англійскія самалёты бамбардыравалі ў ноч на 19 верасня Антверпен. Зруйнаваны жылыя дамы. Ёсць шэсць чалавек забітых, сярод іх двое дзяцей, і пяць раненых. У Тэрмондэ пашкоджан шпіталь, ахвяр няма.

Італьянская зводка

РЫМ, 21 верасня. (ТАСС). Італьянскае камандаванне перадае, што мінулай ноччу праціўнік бамбардыраваў Бенгазі, у выніку моцна пацярпелі кварталы жылых дамоў, ёсць трое забітых і 25 чалавек раненых. Нашы самалёты паспяхова бамбардыравалі чыгуначныя збудаванні і склады у Мерса-Матрух, ёсць вялікія разбурэнні, узніклі пажары. Усе самалёты вярнуліся на базы.

Ва Ўсходняй Афрыцы, у баі ў далінэ ракі Акобо (граніца Верхняга Судана) праціўнік пакінуў на полі бою 30 чалавек забітых, з нашай стараны тры чалавекі раненых. Італьянскія самалёты бамбардыравалі аэрадром Адэна і два караваны суднаў, якія накіроўваліся пад аховай ваенных караблёў у Баб-эль-Мандэбскі праліў.

Праціўнік зрабіў звычайныя налёты на Асаб, Тэсеней, Гура, Харар і Дырэдауа, ахвяр няма, матэрыяльныя страты нязначныя.

Заява прадстаўніка кітайскага міністэрства замежных спраў

ЧУНЦЫН, 21 верасня. (ТАСС). Прадстаўнік кітайскага міністэрства замежных спраў, адказваючы на пытанні карэспандэнтаў аб прычынах разбурэння чыгуначнага маста ля Хэкоу і адносна ўстанаўлення кітайскага кантроля над Юньнаньскай чыгункай на ўчастку Куньмін—Хэкоу, заявіў: «З прычыны таго, што Японія звярнулася да ўлад Французскага Інда-Кітая з патрабаваннем дазволіць праход японскіх войск да кітайскай граніцы для нападу на правінцыю Юньнань, мы павінны прыняць неабходныя меры самаабароны. Разбурэнне маста ля Хэкоу чыста абаронная мера. Участак чыгункі паміж Хэкоу і Куньмінам праходзіць выключна па кітайскай тэрыторыі, так што ў надзвычайных умовах, натуральна, мы маем права распараджацца ім па-свойму. Апрача таго, статутам кітайска-французскай чыгункі Куньмін—Хайфон прадугледжваецца перадача чыгункі ў распараджэнне Кітая ў выпадку ўступлення апошняга ў вайну з якой-небудзь дзяржавай. Наша права на ўпраўленне чыгункай прадугледжана, такім чынам, самім чыгуначным статутам. Абслугоўваючы персанал чыгункі астаецца на месцах».

Франка-японскія перагаворы

НЬЮ-ЙОРК, 21 верасня. (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Асошыэйтэд Прэс, у вышэйшых японскіх кругах указваюць, што Японія рыхтуецца захапіць увесь Французскі Інда-Кітай, калі Францыя адмовіцца дазволіць праход неабмежаванага ліку японскіх войск. Указваюць, што ўрад Вішы згодзен прапусціць праз Інда-Кітай неабмежаваную колькасць японскіх войск, але генерал-губернатар Інда-Кітая Дэку настайвае на абмежаванні.

34 НОВЫЯ ТОРФЗАВОДЫ

Заходнія абласці БССР багаты тарфянымі залежамі. Велізарныя масівы гэтых балот аставаліся пры польскіх панах някранутымі, не скарыстоўваліся і служылі ачагамі малярыі. Зараз тут працуюць ужо 24 новыя торфзаводы Наркамата мясцовай паліўнай прамысловасці БССР. За першы сезон здабыта каля 127 тысяч тон торфу — на 20 проц. больш плана. Заканчваецца ўборка торфу ў штабелі, ідзе вывазка яго з балот.

Арганізацыя торфараспрацовак у заходніх абласцях рэспублікі дала магчымасць у значнай частцы забяспечыць мясцовым палівам прадпрыемствы, бальніцы, школы, клубы.

Шырокае развіццё атрымае тарфяная прамысловасць заходніх абласцей у будучым годзе, калі яна павінна будзе даць 228 тысяч тон торфу—на 180 проц. больш чым у гэтым сезоне. Арганізуецца 10 новых прадпрыемстваў, галоўным чынам у Пінскай і Беластоцкай абласцях. Вышукальныя работы закончаны. Распрацоўваюцца праекты заводаў. Адначасова прыступлена да будаўніцтва рабочых пасёлкаў, у якіх будуюцца інтэрнаты, бальніцы, клубы.

Ажыццяўляецца рад мерапрыемстваў па механізацыі вытворчасці. Упершыню ў Савецкім Саюзе тут у новым сезоне будуць працаваць 9 малых скрэперна-элеватарных машын з трактарным рухавіком, працуючым на тарфяным паліве. У бліжэйшыя дні пачнецца выпрабаванне гэтых машын. Заказаны плужкі для рэзкі торфу, працуючыя на трактарнай і коннай цязе. Плужкі аблягчаюць працу рабочага і павялічваюць прадукцыйнасць. Заказваецца каля 500 спецыяльных ваганетак, на якіх па рэльсах будзе перавозіцца разны торф на палі сцілак.

У гэтым годзе на капітальнае будаўніцтва торфзаводаў заходніх абласцей было адпушчана 2.195 тысяч рублёў. На будучы год сума капітальных затрат павялічваецца да 3 мільёнаў рублёў.

Газета „Западный водник“

ПІНСК, 21 верасня. (БЕЛТА). У Пінску пачала выходзіць друкаваная газета «Западный водник». Газета будзе выходзіць 13—14 разоў у месяц тыражом у 2 тыс. экземпляраў. Першы нумар газеты прысвечан гадавіне вызвалення Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны ад панскага іга.

Выраб спартыўных лыж

ПІНСК. Пінская сталярна-плотніцкая арцель «Рэкорд» асвоіла выраб і прыступіла да масавага выпуску спартыўных лыж і дзіцячых санак. Першая партыя лыж з мясцовай драўніны—ясеня—атрымала высокую ацэнку спецыялістаў. Да канца бягучага года намечана выпусціць 5.000 пар лыж і 500 санак. (БЕЛТА).

Па слядах выступленняў „Звязды“

“ЁСЦЬ ЯШЧЭ СУДДЗІ Ў ГОМЕЛІ...“

Пад такім загалоўкам у газеце «Звязда» за 13 жніўня г. г. была надрукавана заметка, у якой паведамлялася, што суддзя 8-га ўчастка гор. Гомеля Ешчын без усякай падставы апраўдаў прагульшчыка Міронава.

Памочнік пракурора БССР начальнік крымінальнага судовага аддзела тав. Алікевіч паведаміў рэдакцыі, што прыгавор нарсуддзі Ешчына адменен і пасля новага разгляду справы Міронаў прыгаворан да 4 месяцаў папраўча-працоўных работ з адлічэннем 15 проц. заработнай платы.

На суддзю Ешчына накладзена спагнанне.

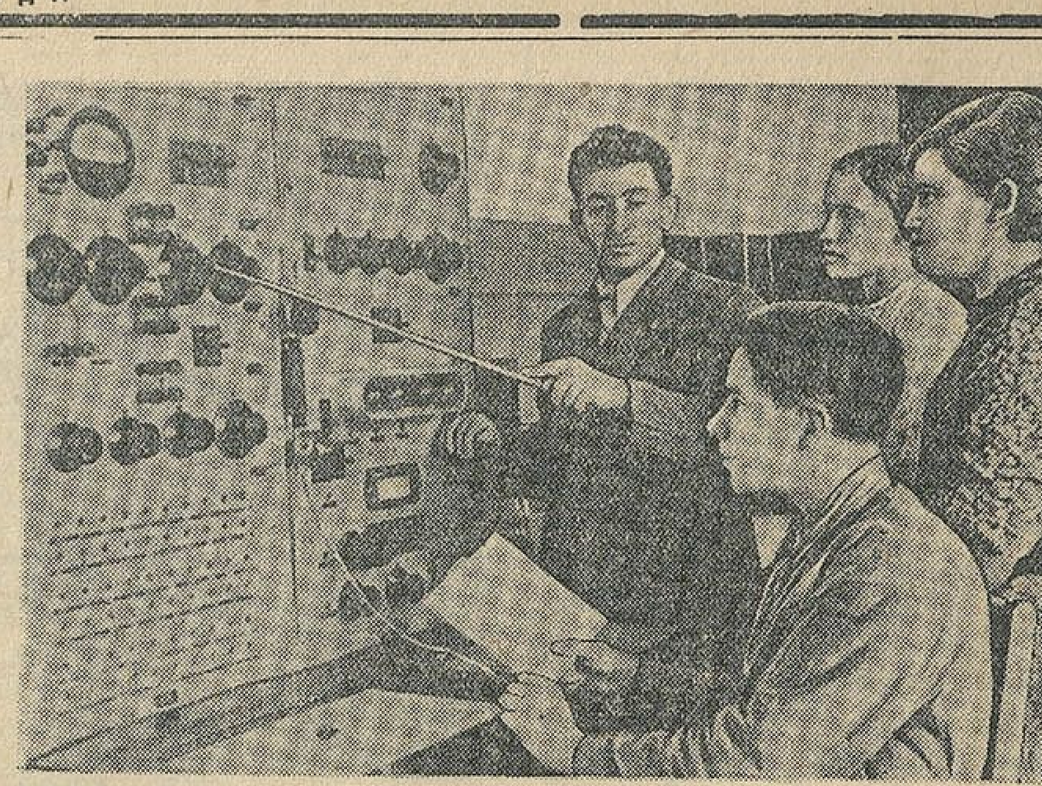

У мінскім [illegible]. На здымку: загадчык лабараторыі дальняй сувязі, інжынер Б. М. Браўдэ праводзіць кансультацыю студэнтаў 4-га курса, профіля АТС. Фота Б. Хеніна. (Фотахроніка БЕЛТА).

НЕБЫВАЛЫ ЎРАДЖАЙ ГРЭЧКІ

КРЫЧАЎ. Калгасы Крычаўскага раёна скончылі ўборку грэчкі. У калгасах раёна ў гэтым годзе было засеяна 1.932 гектары, [illegible] на 500 гектараў больш чым у мінулым годзе. У калгасе «Новае Сормава» сярэдні ўраджай склаў 70 пудоў з гектара. Яшчэ больш высокі ўраджай грэчкі ў калгасе «Другая пяцігодка». Тут сабрана па 120 пудоў з гектара. Усе калгасы раёна значна перавыканалі план пастаўкі грэчкі дзяржаве. (БЕЛТА).

Стаханаўская перамога бяльніцкіх сплаўшчыкаў

Бяльніцкі сплаўны ўчастак першым у БССР закончыў сплаў драўніны на рацэ Друць і яе прытоках. Сплаўлена 32 тысячы кубаметраў драўніны. Начальнік участка — вопытны сплаўшчык стаханавец тав. Кузняцоў вылучан у мінулым годзе на гэтую работу.

Пяць лепшых стаханаўскіх брыгад участка выехалі ў Вілейскую вобласць для перадачы стаханаўскага вопыту сплаўшчыкам на рацэ Вілія. Рэспубліканская конкурсная камісія прысудзіла Бяльніцкаму ўчастку пераходны Чырвоны сцяг Наркамлеса БССР і прафсаюза рабочых лесу і сплава.

Тэлефанізацыя сельскіх саветаў

У заходніх абласцях БССР ужо тэлефанізіравана больш 550 сельсаветаў, у тым ліку ў Беластоцкай вобласці — 147, у Баранавіцкай — 132 і г. д. Тэлефоны маюць 30 МТС, 4 саўгасы і 4 калгасы. Пры польскіх панах 95 проц. гэтых сельскіх мясцовасцей не мелі тэлефоннай сувязі. [illegible] БССР мае [illegible] сельсаветаў самых аддаленых раёнаў Пінскай, Брэсцкай і іншых абласцей. На тэлефанізацыю сельсаветаў заходніх абласцей адпушчана 3 мільёны рублёў.

Высокі ўраджай табаку

КЛІЧАЎ. Знатны табакавод раёна, узнагароджаны медалём «За працоўную доблесць», Кузьма Юр'евіч Бондар з калгаса «Пяцігодка» атрымаў высокі ўраджай табаку.

З пляцоўкі ў 3 гектары ўраджай сабрана па 40 цэнтнераў, а з астатніх плошчаў у 5 гектараў — па 25—30 цэнтнераў.

Зараз брыгада тав. Бондара заканчвае ўборку і развешванне табаку для сушкі.

М. СІДАРОВІЧ.

Спаборніцтвы спартсменаў Чырвонай Арміі

На мінскім стадыёне «Дынама» імені С. М. Кірава 21 верасня пачаліся гарнізонныя спаборніцтвы па лёгкай атлетыцы. У праграме — бег на розныя дыстанцыі, прыжкі ў вышыню і даўжыню, метанне дыска, гранаты і ядра. У спаборніцтвах удзельнічаюць 200 спартсменаў — байцоў, камандзіраў і палітработнікаў мінскага гарнізона.

На стадыёне праводзяцца таксама фінальныя сустрэчы на першынство гарнізона па футболу і валейболу. (БЕЛТА).

КОРАТКА

⊙ Адноўлена пасля 13-гадовага бяздзейнасці [illegible] Аўгустоўскай скуранай завод [illegible] пусціў першыя 12 тон гатовай прадукцыі.

⊙ Калектыў гуказа-абутковай фабрыкі «Ардаль» у Лідзе [illegible] гуказа і іншага абутку на 4 мільёны [illegible].

У Доме партасветы Мінгаркома КП(б)Б

23 верасня, у 8 гадзін вечара, у малой зале Дома партасветы Мінгаркома КП(б)Б адбудуцца чарговыя заняткі семінара сакратароў партарганізацый і дырэктараў прадпрыемстваў горада Мінска. На семінары будзе прачытана лекцыя «Як узніклі: сям'я, прыватная ўласнасць і дзяржава». Лекцыю чытае В. Перцаў.

У 8 гадзін вечара, у вялікай зале Дома партасветы адбудзецца лекцыя (па абанементу палітычнай эканоміі) на тэму «Тэорыя вартасці Маркса». Лектар праф. А. І. Лур'е.

Уваход па абанементах і аднаразовых білетах. Абанементы і білеты прадаюцца ў канцылярыі і бібліятэцы Дома партасветы і ў аддзелах прапаганды і агітацыі райкомаў КП(б)Б.

ШАХМАТЫ

ВЯСЕЛЫ КОНКУРС

№ 5. Задача-жарт.

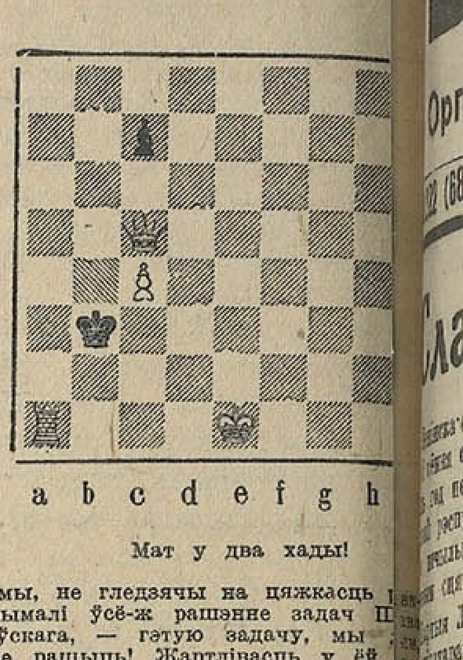

Мат у два хады!

[illegible]

РАШЭННЕ.

[illegible]

Мат у адзін ход!

У прыведзеным становішчы мата ў ход няма! Але аналіз пазіцыі паказвае яна і наогул немагчымая: размяшчэнне [illegible] ных пешак магчыма толькі пры 8 у[illegible] белых фігур з іх боку, інакш яны не папасці на паказаныя палі (g6:h5, b7:c6, d4:e3, e3:f2, a5:b4, b4:c3, [illegible] а між тым ў белых на дошцы 9 фігур. [illegible] чыць, адну з фігур чорныя ў свой ча[с] біліся зняць з дошкі. Якую белую [illegible] ці пешку цяпер ні зняць — адкрыв[аецца] шлях да мата ў адзін ход! Цяжкая [illegible] на тэму рэтраграднага аналіза.

Чэмпіёны Прыбалтыйскіх ССР

Уладзімір ПЯТРОЎ

Па нацыянальнасці рускі, В. Пятро[ў] нараджэння (1907 г.) жыве ў Рызе.

У шахматным свеце стаў вядомы [пасля] выйгрышу ў 1925 годзе чэмпіяната [illegible] здаўна славутай моцнымі шахматыстамі. [illegible] спяхова выступаючы ў розных спаб[орніц]твах, у 1935 годзе В. Пятроў заваяваў [зван]не чэмпіёна Латвіі. Некалькі разоў [illegible] ва выступаў на першай дошцы [illegible] Латвіі ў турнірах нацый. У міжнаро[дным] турніры ў Кемеры падзяліў 1—3 месцы [illegible] шэй Алёхіна і Кераса, а ў 1938 годзе [illegible] зарыо — заняў першае месца.

Як чэмпіён Латвійскай ССР тав. В. П[ятроў] прымае ўдзел у чэмпіянаце СССР.

Стыль ігры В. Пятрова — ураўнава[жаны] спакойны. Ён звычайна ўхіляецца ад [illegible] вастрэнняў», калі яны няясны, але [illegible] малая недакладнасць у ігры праціўніка [illegible] водзіць звычайна да яго пройгрышу. [Як] прыклад яго ігры, прыводзім партыю [са] Штольбергам, якая гралася ў 1938 год[зе ў] Лодзі. В. Пятроў іграе чорнымі.

«Абарона Німцовіча».

1. d2—d4	Kg8—f6	15. a3—a4	Лa8[illegible]
2. c2—c4	e7—e6	16. Kpe1—f2	Лb8[illegible]
3. Kb1—c3	Cf8—b4	17. Cc1—a3	Лf8—[illegible]
4. Фd1—b3[1])	Kb8—c6	18. Лh1—e1	Ca6—[illegible]
5. e2—e3	d7—d5	19. Ca3—b4	Лb3[illegible]
6. c4:d5	e6:d5	20. a4—a5	Kd6[illegible]
7. Cf1—b5	Фd8—e7!	21. Лa1—c1	f7[illegible]
8. a2—a3	Cb4:c3+	22. f3—f4	Kb5[illegible]
9. b2:c3	0—0	23. Kpf2—f3	Kd6[illegible]
10. Cb5:c6[2])	b7:c6	24. Лc1—a1	h7-[illegible]
11. Kg1—e2	Cc8—a6!	25. h2—h3	g7[illegible]
12. Фb3—c2	Фe7—e4!	26. f4:g5	h[illegible]
13. Фc2:e4	Kf6:e4	27. h3—h4	Cc4:[illegible]
14. f2—f3	Ke4—d6	Здаўся [5]).	

Заўвагі:

1. З усіх прадаўжэнняў (e3, Kf3, Ф[illegible] — Фb3 лічыцца слабейшым.
2. Крыніца ўсіх далейшых цяжкасцей.
3. Незадавольваючыся выйгрышам пеш[кі] [illegible]
4. Адсюль і да канца ў белых «цугцв[ангі]» [illegible]
5. На Л:e2—g4+ з выйгрышам лад[ді]. [illegible]

У МІНСКУ

У памяшканні 32 школы (Камсамольская [illegible]) пачаўся шахматны чэмпіянат Мінска. У [тур]ніры прымаюць удзел 12 мацнейшых [шах]матыстаў горада, за выключэннем ма[й]стра] Верасава. Пераможцы турніра прымуць у[дзел] у шахматным чэмпіянаце БССР, які пачн[ецц]а 10 лістапада.

Адказны рэдактар Т. С. ГАРБУНОЎ

БЕЛАРУСКАЯ ДЗЯРЖАЎНАЯ ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ФІЛАРМОНІЯ

(Памяшканне Белдзярждрамтэатра)

23 і 24 ВЕРАСНЯ

канцэрты

саліста Дзяржаўнага Акадэмічнага ордэна Леніна Вялікага тэатра оперы і балета Саюза ССР заслужанага артыста РСФСР

ордэнаносца

Александра БАТУРЫНА

ПРЫ ЎДЗЕЛЕ:

салісткі ДАВТ Саюза ССР Л. АЛЕМАСАВАЙ (каларат. сапрана)

лаўрэата Ўсесаюзнага конкурса скрыпачоў і віяланчэлістаў С. РАШАЛЬ (скрыпка).

ПАЧАТАК У 9 г. ВЕЧАРА.

Білеты ў касе тэатра штодзённа з 2 г. дня да 9 г. вечара.

СКОРА НА ЭКРАНЫ КІНО-ТЭАТРАЎ ВЫПУСКАЕЦЦА

НОВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ

ДУРСУН

Аўтары сцэнарыя: З. МАРКІНА, М. ВІТУХНОЎСКІ.

Рэжысёр Е. ІВАНОЎ-БАРКОЎ.

Кампазітар Г. ЛАБАЧОЎ.

У галоўных ролях: нар. арт. Туркм. ССР А. Кульмамедаў, арт.: И. Алісава, А. Карліеў, К. Кульмурадаў, М. Горычава

Вытворчасць Ашхабадскай кінастудыі. Выпуск Бел. канторы „Галоўкінапракат“

ДАВОДЗІЦЦА ДА ВЕДАМА

ЎСІХ ГУРТКОЎ ТЭАТРАЛЬНАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ БССР,

што ў сувязі з прадстаячым аглядам тэатральнай самадзейнасці БССР,

БЕЛАРУСКІМ ДОМАМ НАРОДНАЙ ТВОРЧАСЦІ

праводзіцца кансультацыя

ПА ПЫТАННЯХ АГЛЯДУ, ПАДБОРУ РЭПЕРТУАРА, МЕТОДЫКІ РАБОТЫ І ВЫКАНАННЯ.

Для кансультацыі прыцягнуты лепшыя майстры мастацтва БССР.

Кансультацыя праводзіцца як у самім ДНТБ, так і шляхам выезду на месцы.

Іншагароднім кіраўнікам кансультацыі даюцца ў пісьмовым выглядзе.

РЭСПУБЛІКАНСКІ ДОМ НАРОДНАЙ ТВОРЧАСЦІ БССР.

Беларускае аддзяленне КОГІЗ'а—г. Мінск

ДА ЎВАГІ СЕЛЬСОВЕТАЎ, АРГАНІЗАЦЫЙ, ДАМОЎ СОЦКУЛЬТУРЫ, БІБЛІЯТЭК, КЛУБАЎ, ШКОЛ І НАСЕЛЬНІЦТВА.

ВА ЎСІХ КНІЖНЫХ МАГАЗІНАХ БЕЛАРУСКАГА АДДЗЯЛЕННЯ КОГІЗ'а

ЁСЦЬ у ПРОДАЖЫ

СТЭНАГРАФІЧНЫЯ СПРАВАЗДАЧЫ СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР,

выданыя на РУСКАЙ і БЕЛАРУСКАЙ мовах:

ДРУГАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР. Стэнаграфічная справаздача. Цана ў пераплёце 7 р. 50 к.

ТРЭЦЯЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР. Стэнаграфічная справаздача. Цана ў пераплёце 15 р.

ЧАЦВЕРТАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР. Стэнаграфічная справаздача. Цана ў пераплёце 7 р.

ПЯТАЯ ЎНЕЧАРГОВАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР. Стэнаграфічная справаздача. Цана ў пераплёце 3 р. і 3. 50 к.

ШОСТАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР. Стэнаграфічная справаздача. Цана ў пераплёце 12 р. і 10 р.

Усе стэнаграфічныя справаздачы прадаюцца ў кніжных магазінах КОГІЗ'а

Ў ГАРАДАХ: МІНСКУ, ВІЦЕБСКУ, ГОМЕЛІ, МАГІЛЕВЕ, БАБРУЙСКУ, ОРШЫ, БАРЫСАВЕ і РЭЧЫЦЫ.

ПАШТОВЫЯ ЗАКАЗЫ АДРАСАВАЦЬ: г. Мінск, Вольная, 6, Беларускае аддзяленне КОГІЗ'а, «КНІГА—ПОШТАЙ».

БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ КОГІЗ'а.

ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ЛЕНІНА ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА БССР

22 верасня У ПУШЧАХ ПАЛЕССЯ

24 верасня «ЧИО-ЧИО-САН»

Пачатак у 8 г. 30 м. веч.

Каса на атрыманне білетаў са скідкай 20 проц. па ільготнаму талону і продажу ільготных талонаў знаходзіцца ў б. Доме саюзаў — адкрыта з 12 г. дня да 8 г. веч.

ГАСТРОЛІ ДЗЯРЖАЎНАГА ТЭАТРА МУЗЫКАЛЬНАЙ КАМЕДЫІ БССР.

(Памяшканне Белдзярждрамтэатра)

22 верасня «ЦЫГАНСКИЙ БАРОН»

Пачатак у 8 г. 30 м. вечара. Білеты ў касе тэатра з 2 г. дня да 8 г. 30 м вечара і ў гарадскіх касах з 12 г. дня. да 6 г. вечара.

Кінотэатр «Чырвоная зорка» ВЯЛІКІ ВАЛЬС

Кінотэатр «Радзіма» АГНІ ВЯЛІКАГА ГОРАДА

Кінотэатр «Інтэрнацыянал» ПАРТЫЙНЫ БІЛЕТ

Кінотэатр «Спартак» АСЯ

Дзіцячы кінотэатр ТРАКТАРЫСТЫ

Кінотэатр «Навіны дня»

1. Свята сталінскай авіяцыі.
2. Саюзкіножурнал №№ 80 і 81.
3. Журнал «Савецкая Беларусь» № 49.

МІНСКІ АБЛАСНЫ АДДЗЕЛ НАРОДНАЙ АСВЕТЫ

арганізуе з 25 верасня

3-месячныя КУРСЫ

па падрыхтоўцы настаўнікаў

5—7 класаў па МАТЭМАТЫЦЫ і ГІСТОРЫІ.

На курсы прымаюцца асобы, якія маюць асвету не ніжэй 10 класаў.

Жадаючыя паступіць на курсы павінны прадставіць наступныя дакументы: заяву, пасведчанне аб адукацыі, аўтабіяграфію.

Курсанты забяспечваюцца стыпендыяй і кватэрнымі.

Іспыты па матэматыцы і гісторыі будуць праводзіцца з 25 па 28 верасня.

Заявы падаваць у МІНСКАЕ БЕЛПЕДВУЧЫЛІШЧА (Савецкая, 95) на імя дырэктара.

ДА ЎВАГІ ЎСТАНОЎ, АРГАНІЗАЦЫЙ, ШКОЛ, ДАМОЎ СОЦКУЛЬТУРЫ, СОЎГАСАЎ, КАЛГАСАЎ, МТС І НАСЕЛЬНІЦТВА!

ВА ЎСІХ КНІЖНЫХ МАГАЗІНАХ КОГІЗ'а і іншых кнігагандлюючых арганізацыях

ЁСЦЬ у ПРОДАЖЫ

ПАЛІТЫКА-АДМІНІСТРАТЫЎНЫЯ КАРТЫ

НАСТУПНЫХ АБЛАСЦЕЙ: МІНСКАЙ, ВІЦЕБСКАЙ, МАГІЛЕЎСКАЙ, ГОМЕЛЬСКАЙ І ПАЛЕСКАЙ.

Цана кожнай карты на адным лісце ў фарбах 4 р., выдан. 1940 г.

ПАТРАБУЙЦЕ КАРТЫ ВА ЎСІХ КНІЖНЫХ МАГАЗІНАХ КОГІЗ'а і іншых кнігагандлюючых арганізацыях.

Пры адсутнасці на месцах шліце заказы па адрасу: г. Мінск, Вольная, 6, Беларускае аддзяленне КОГІЗ'а, «КНІГА-ПОШТАЙ».

БЕЛ. АДДЗЯЛЕННЕ КОГІЗ'а.

НОВААРГАНІЗАВАНАЯ ШКОЛА ФЗВ Наркамата мясцовай паліўнай прамысловасці БССР

аб'яўляе НАБОР вучняў

НА 1940/41 ВУЧЭБНЫ ГОД.

ШКОЛА ФЗВ РЫХТУЕ СЛЕСАРАЎ-ПАРАЎШЧЫКОЎ, СЛЕСАРАЎ-ТРАКТАРЫСТАЎ, ТОКАРАЎ.

У школу прымаюцца асобы ад 15 да 17 год, незалежна ад адукацыі.

Вучні забяспечваюцца стыпендыяй, інтэрнатам і пасцельнымі прыналежнасцямі.

ПРЫЁМ ЗАЯЎ да 25 ВЕРАСНЯ.

ПАЧАТАК ЗАНЯТКАЎ 1 КАСТРЫЧНІКА.

Заявы з дакументамі пасылаць па адрасу: ст. Жодзіна, Зах. чыгункі. Смалявіцкі раён, Мінскай вобласці, школа ФЗВ НКМПП БССР.

МІНСКАЯ ШКОЛА ФЗВ КОМУНАЛЬНАЙ ГАСПАДАРКІ БССР

аб'яўляе НАБОР ВУЧНЯЎ

НА 1940/41 ВУЧЭБНЫ ГОД.

У школу прымаюцца асобы ва ўзросце ад 15 да 17 год, незалежна ад адукацыі. Школа рыхтуе па спецыяльнасцях: столяра, цесляра, слесара-вадаправодчыка. Тэрмін навучання 1 год. Прынятыя ў школу забяспечваюцца стыпендыяй і інтэрнатам.

Да заявы трэба прыкласці: метрычны выпіс, тры фотакарткі і паштовых марак на 90 кап.

Прыём заяў да 25 верасня. Пачатак заняткаў 1 кастрычніка.

Заявы з дакументамі пасылаць па адрасу: г. Мінск, Беламорская, 31, школа ФЗВ комунальнай гаспадаркі БССР.

МІНСКАМУ АБЛАСНОМУ ЖЫЛЛЁВАМУ ЎПРАЎЛЕННЮ

ПАТРАБУЮЦЦА.

ІНЖЫНЕРЫ ПА ЭКСПЛААТАЦЫІ І РАМОНТУ.

Звяртацца: Мінск, пл. Свабоды, 6. Дом. саюзаў, III паверх, пакой № 2.

МІНСКАМУ СПІРТАТРЭСТУ

ПАТРАБУЮЦЦА:

для работы ў трэсце — ТОРФМЕЙСЦЕРЫ

і для работы на спіртавых заводах ГАЛОЎНЫЯ БУХГАЛТАРЫ.

Звяртацца: Гарбарная, 23, аддзел кадраў.

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛ. 21-360

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Мінск, Совецкая, 49. Тэлефоны рэдакцыі: адказнага рэдактара — 20-000 (камутатар) дадатковы — 102, прыёмная рэдактара — 2-13-52, намесніка адказнага рэдактара — 2-51-88, адказнага сакратара — 2-13-53, намесніка адказнага сакратара — 2-24-12, сакратарыята — 2-30-55. АДДЗЕЛАЎ: заг. партыйнага аддзела — 2-18-16, літработнікаў — 2-13-56, заг. аддзелам прапаганды і агітацыі — 2-51-89, заг. эканамічнага аддзела — 2-08-30, літработнікаў — 2-15-56, літработнікаў па літаратуры і мастацтву, школах і ваенна-фізкультурнай работы — 2-18-85, унутранай інфармацыі — 2-13-90, аддзела рабселькораў і пісем працоўных — 2-08-44, 2-18-45, заг. выдавецтва — 2-13-58, бухгалтэрыі выдавецтва і аддзела аб'яў — 2-13-60, выпускаючага — 2-47-68, карэктарскай—2-13-57.

У3523. Мінск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49. М., М., Ш.